

VIDA SOCIAL I ASSOCIACIONISME

AL BARRI DE MONTBAU

Nom: Elena Amat Mestres

Tutor i Consultor : Jaume Vallverdú

Avaluador extern : Elisenda Ardèvol

SUMARI

1. Introducció

- 1.1. Motiu del treball i objectius.
- 1.2. Metodologia.
- 1.3. Organització interna.

2. Petita història del barri

- 2.1. Els orígens de la zona i els primers montbauencs.
- 2.2. La fundació del barri de Montbau i el seu creixement.
- 2.3. Com s'ha anat desenvolupant el barri.

3. La Població de Montbau

- 3.1. Evolució de la població de Montbau.
 - 3.1.1. Natalitat i mortalitat.
 - 3.1.2. Capacitat econòmica familiar.
 - 3.1.3. Evolució del preu dels habitatges.
 - 3.1.4. Evolució del perfil sociopolític.
- 3.2. La població actual de Montbau.
 - 3.2.1. Piràmide de la població.
 - 3.2.2. Origen de la població.
 - 3.2.3. Nivell d'estudis.
 - 3.2.4. Capacitat econòmica.

4. Les entitats i la vida associativa

- 4.1. Associació de Veïns.
- 4.2. Associació de Comerciants.
- 4.3. Associació Excursionista d'Etnografia i Folklore.
- 4.4. Casal Parroquial.
- 4.5. Altres associacions: Unió Esportiva Montbau, Club Petanca Montbau, Club de jubilats.

5. La participació ciutadana

- 5.1. Evolució de la participació segons els anys.
- 5.2. Tipus de població que participa.
- 5.3. Què busca la gent del barri en les associacions.
- 5.4. Perfil de gent que aplega cada associació.

6. Un pas cap a l'anàlisi: la funció social de les entitats.
7. Conclusions i previsions de futur.
8. Bibliografia.
9. Annexes: Entrevistes.

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Motiu del treball i objectius

Montbau és el barri on he viscut tota la vida i on hi viu la majoria de la meua família. He estat membre d'alguna entitat i m'agrada involucrar-me en coses del barri. Sobre el barri de Montbau hi ha poca informació i documentació, per això, m'agradaria difondre i donar a conèixer més el barri. Voldria que aquest treball pogués tenir interès tant per la gent que no coneix el barri com pels propis veïns.

L'objectiu fonamental d'aquest treball és aprofundir en aspectes d'un barri que té molt poca documentació escrita. Aprofundir en concret en les principals associacions del barri i en la realitat social que es viu en elles. Això inclouria: estudiar la història i l'actualitat de les diferents entitats i la seva vida associativa, presentar els nivells i els perfils de participació en cada una de les associacions i analitzar la funció social de les entitats, especialment quant a sociabilitat, integració i formació d'identitat.

Des que em vaig plantejar aquest treball em preguntava quin paper i quina funció podrien tenir pel barri i per les seves persones, les de sempre i les nouvingudes, tota una colla d'entitats que jo havia vist créixer i canviar al meu voltant. Eren un factor aglutinant, integrador? Com havien funcionat i funcionaven ara? Com responien a les necessitats del barri?, a les inquietuds o demandes de la seva gent?. La descripció de cadascuna d'elles i algunes reflexions posteriors em serveixen per fer un primer tast de tot plegat, sense deixar de seguir, a partir d'aquí, els nous esdeveniments que ens esperen en el futur.

1.2. Metodologia

El procediment metodològic que he utilitzat és etnogràfic. He fet diferents entrevistes. Les he comparat i cada una d'elles m'ha aportat molta informació. Primer de tot he fet totes les entrevistes i he recopilat tota la informació bibliogràfica. Amb tot el material he organitzat el treball i he fet una selecció del més important.

Per tant en principi el treball és una descripció etnogràfica, però alhora també vol ser una aproximació diacrònica a l'evolució del barri amb el pas dels anys i un primer pas cap a l'anàlisi, tot tractant la funció social de les entitats objecte d'estudi i processos relacionats amb la identitat i la sociabilitat.

L'enfocament que he donat al treball és antropològic, sociològic i en menor grau historiogràfic.

Abans de realitzar les entrevistes, m'he assabentat de les entitats que hi havia al barri i he intentat seleccionar una persona de cada entitat per fer l'entrevista. Les persones que he escollit són persones que pertanyen o han pertangut a l'entitat en qüestió. Alguns tenen un càrrec dins la Junta i altres no, però sí que són gent molt implicada en tots els casos. En total he fet cinc entrevistes. Amb algunes d'aquestes persones he quedat concretament en un dia i hora i amb d'altres l'entrevista ha estat improvisada, ja que les he trobat en alguna activitat del barri. Abans de fer les entrevistes vaig fer un petit guió del que volia preguntar i extreure com a informació. He intentat seguir el mateix patró en totes les entrevistes, però al final han estat totes informals, sobre la marxa han anat sortint diferents temes. Per tant les entrevistes estaven estructurades inicialment, i després s'han fet obertes i no directives.

Respecte a la bibliografia, el primer pas que vaig fer va ser anar a la biblioteca de Montbau d'allà he extret la major part del llibres d'història, tot allò més específic del barri de Montbau. El llibre del Patronat me l'ha proporcionat una persona que va estar molts anys treballant al mateix Patronat. Les pàgines Web les he trobat fent una cerca pel *google* i preguntant a les entitats si tenien pàgina Web. Per la resta de bibliografia, la més específica, tant d'antropologia com de sociologia, he tingut l'ajut del consultor, que m'ha proporcionat el títol d'alguns llibres als quals podia recórrer. La informació de la biblioteca de Montbau m'ha servit molt per a la història i per a entitats en concret. Les pàgines Web, han estat sobretot, pel tema de les estadístiques. Per la part de les entitats i la seva funció social, m'ha ajudat la bibliografia més específica.

Comentario: ATENCIÓN: Una descripció etnogràfica em sembla molt adient, però si et disposes a fer enquestes no pots evitar de fer anàlisis estadístiques de les dades obtingudes. Et faig un comentari més extens a baix.

1.3. Organització Interna

He organitzat el treball en tres apartats diferents:

- El **primer apartat** és el històric. Parlo dels orígens del barri, la seva història, com es va fundar i com ha anat evolucionant. És l'apartat més teòric, i on he fet servir més el material bibliogràfic.
- En el **segon apartat**, és on s'explica el tipus de població que té Montbau. És un apartat estadístic, ja que tot està tret d'estadístiques i plasmat en gràfics. S'estudia el perfil econòmic, l'origen de la població, el nivell d'estudis, el perfil polític i l'evolució de la població amb el temps: natalitat, mortalitat, percentatge d'homes i dones etc. Desglosso

aquest apartat en dos subapartats: un on explico l'evolució de la població i l'altre com és la població avui.

- El **tercer gran apartat** seria el de la participació ciutadana, el centre del treball. El desenvolupo en quatre capítols:

En el primer parlo concretament de cada associació. Vaig una per una i redacto la seva història, les activitats que fan, la gent que hi participa i com és la seva gestió interna. La majoria d'aquesta informació és el que he extret de les entrevistes fetes a la gent de les entitats.

En els dos següents es volen reflectir les conclusions que he tret de tot l'estudi anterior de les entitats i entrevistes fetes. Aquí parlo concretament de la participació, de com a anat evolucionant amb els anys, el tipus de població que participa en les activitats i què busca la gent en les associacions. També explico el perfil de gent que aplega cada associació, quina és la idiosincràsia d'aquesta. Per últim, faig una petita valoració del que crec que aporten aquestes associacions en la vida del barri, de quina és la seva funció social.

En el darrer, parlo de la projecció de futur. Veient com a evolucionat el barri, com és ara i com actua la seva gent, m'he aventurat a dir com serà el barri d'aquí a uns anys, com crec que canviarà i com serà la seva població i alhora la participació social de la gent.

2. PETITA HISTÒRIA DEL BARRI

2.1. Els orígens de la zona i els primers montbauencs

Montbau era un turó ple d'arbres. Poc a poc es va anar preparant el terreny per construir i edificar en zones quasi ermes.

En aquest indret existia el barri de Sant Genís i moltes masies amb els seus horts, jardins i garrofers. És en aquestes masies on habiten els primers montbauencs . D'una manera o altre, la presència d'aquestes masies és avui present. A continuació detallo algunes masies amb la seva petita història i que hi són avui en dia.

L'ermita de Sant Cebrià

Ermita dedicada als màrtirs cristians del segle III, sant Cebrià d'Antioquia, i santa Justina. Era propietat del marquès d'Alfarràs. Molt a prop i un xic més amunt, a uns cent metres de distància, hi ha la font de la Llet. Per tradició, s'afirma que en aquesta ermita hi feren estada en el segle XIII sant Francesc d'Assís i en el XVI sant Ignasi de Loïola, i que més tard Sant Francesc Xavier i un reduït nombres de jesuïtes també hi acudiren. Documentalment sols consta l'existència d'un llegat de 3 sous fets l'any 1278 i l'enregistrament entre els anys 1662 i 1744, de diverses llicències del Vicari General de la Diòcesi, esteses a favor dels que volien servir-hi d'ermità.

El dia 4 de juny de 1493 la cancelleria real sol·licita als monjos de Montserrat que allí hi enviïn algun religiós o ermità per guardar sant Cebrià d'Horta fins que el general dels *mínims* ubiqui els frares que hi estaven destinats. Fou venuda per la desamortització després de exclaustreció de l'any 1835. Actualment, uns ermitans que viuen al costat s'encarreguen del manteniment de l'ermita que només s'utilitza per la Festa Major del barri, on els feligresos de Montbau fan una romeria fins a l'ermita.

Can Barret.

A la darrerria del segle XVIII, moltes famílies del Roselló, fugint de la revolució francesa, van cercar refugi en aquesta banda dels Pirineus. Entre aquestes, la família Foyé i la família Druet. Dolors Barret i Druet, descendent d'aquells es casà amb Ferran Moragas i Ubach, avis paterns del qui fou fundador de la Caixa de Pensions, Francesc Moragas i Barret. Francesc Barret, germà de Dolors, era casat amb Constància Carafí i Foyé, i per tant per parentesc freqüentava Can Frares. Més tard va adquirir uns terrenys molt grans a tocar Can Frares i aquests terrenys van passar a ser coneguts com a Can Barret.

Can Barret es va convertir en un lloc al gust de l'època romàntica, amb bells jardins, temples per contemplar estanys, amb peixos i cascades artístiques, amb un gran conjunt d'arbres de tota mena. Als jardins de Can barret hi van fer coneixença Arístides Moragas i Barret i Consol Barret Carafí, que l'any 1863, es casaven a la capella de Can Frares. Va venir al món Francesc Moragas i Barret. Però va ser a Can Barret on aquest va passar la infantesa i la joventut i visità la finca assíduament al llarg de la seva vida, com a lloc predilecte, pel seu ambient romàntic i la possibilitat d'esplai esportiu.

Can Barret va ser destruïda a l'any 1956, per fer-hi el polígon de Montbau, ara només se'n conserva una font que està als jardins del carrer Poesia. És la font de Can Barret, on constantment s'hi fan cues de la gent que va amb bidons a buscar aigua.

Can Frares.

Situada als terrenys dels Vallseca, a la Vall d'Hebron, fou casa de descans dels frares *mínims*. Aquest edifici va ésser per als frares, un lloc de descans. Van conservar aquest patrimoni fins a l'exclaustració de 1835 actualment la fundació Albà. En poder de la desamortització, la Torre dels Frares va passar el 25 d'Abril del 1844 a propietat del prestigiós notari de Barcelona, Ferran de Moragas i Ubach, avi de Francesc de Moragas i Barret. La Torre dels Frares, o Can Frares, era una finca de gran extensió, emplaçada en els dominis del marquès d'Alfarràs i de Llupià. El 1921 va passar a formar part el patrimoni de la Diputació de Barcelona per a fins benèfics. Avui forma part del conjunt educatiu de la "Fundació Albà" a la Vall d'Hebron.

Can Gallart (Les Heures).

La família dels Gallart eren oriünds de l'Empordà. L'any 1836 van contreure matrimoni a la Bisbal Miquel Gallart Batllenc i Reparada Forgas i Bayó. D'aquest matrimoni van néixer Anna i Josep. Aquest darrer fou qui construí el Palau de les Heures. El 1852 Josep Gallart arriba a Puerto Rico per treballar amb els seus oncles a l'explotació de sucre. Arribà a posseir un gran prestigi econòmic, social i polític: diputat, senador de Ponce fins el moment que Espanya va perdre l'illa, va compartir també la direcció de Puerto Rico. El 1855 torna a Barcelona, on amplia els negocis amb la creació de l'empresa "La casa del Vapor". Josep Gallart es casa amb Mercè Folch i Perellada. Els Gallart com molts catalans que havien fet fortuna a Amèrica, tot i tenir casa a Barcelona, volien una residència d'estiueig i això els va portar a edificar el Palau de les Heures. Van comprar finalment aquesta finca, molt ben situada al vessant de Mont Maria, un terreny orientat al mar, a la falda sud de la muntanya. Es tractava d'una propietat de 30 ha, era una masia vella, Can Duran, que va ser derruïda. L'obra va ser encarregada a l'arquitecte, també de l'Empordà i amic de la família, August Font i Carreras (1845-1924).

Actualment és un centre d'estudis, propietat de la Diputació de Barcelona i constitueix un annex de les Llars Mundet. Acull la Fundació Bosch i Gimpera.

Can Llupià.

Els jardins foren creats al 1793 per Joan Antoni Desvalls i de Ardena. Es troben situats en el passeig de la Vall d'Hebron, al peu de Collserola. Avui es coneixen com els jardins del laberint. Actualment són propietat del municipi de Barcelona.

Llars Anna Gironella.

Era un asil d'orfes fundat per Lluís Ribas i Regordosa. Avui és un institut de formació professional i de batxiller. Entre les Heures i el laberint es troba el gran complex centrat per les Llars Mundet, que ha acollit moltes instal·lacions gràcies al suport econòmic de la fundació Albà. La donació d'Artur Mundet i Carbó empeny a la Diputació de Barcelona a construir aquests conjunt com a residència de gent gran i també d'escoles i centres de reeducació de nens. Artur Mundet va fer una donació a la diputació de 40 milions de pessetes perquè es construís una residència per ancians i orfes a Barcelona, la qual va ser inaugurada el 1955 i porta el nom de la seva esposa, Anna Gironella.

2.2. La fundació del barri de Montbau i el seu creixement

El polígon de Montbau, ha estat l'actuació més acurada del Patronat i sens dubte un dels millors polígons residencials catalans que, atesa la seva grandària i localització, és una fita urbana

de primer ordre. El 1979 el primer equip democràtic de l'Ajuntament de Barcelona se'n fa càrrec del Patronat Municipal de l'Habitatge.

Montbau correspon al tercer període del PMH . Aquest període es basa en la llei d'habitatges de renda limitada i en la d'habitatges subvencionats. Cap el final de l'autarquia sortí la Ley de Viviendas de renta limitada del 15/07/1957, que refonia la legislació precedent i pretenia propiciar la intervenció del capital privat. L'any 57 el Patronat ja havia redactat el Pla del qual el barri de Montbau (aleshores encara compost per tan sols 1400 habitatges) n'havia de ser el paradigma . L'Ajuntament ja havia iniciat les expropiacions necessàries. Ara tots els habitatges del Patronat es donaven en règim d'amortitzacions, que es considerava millor que el règim de lloguers per comprovar-se "que los beneficiarios cuidan mejor sus viviendas y ascienden en la escala social al poseer la expectativa de la próxima propiedad de sus habitaciones." (memòria del Patronat, 1958, pag.13).

La intervenció més important que va realitzar el Patronat es va iniciar l'any 1958 amb la urbanització del Polígon de Montbau i l'adjudicació d'alguns blocs a diverses cooperatives que ja redactaven els projectes. En general, hi ha un canvi qualitatiu fruit d'una nova política que consisteix a fer barris sencers i polígons, en lloc de limitar-se a fer operacions en solars individuals com fins aleshores. Un altre canvi important és el tipus d'edificis i l'assumpció clara de l'arquitectura moderna, així com l'assaig de nous sistemes constructius més eficaços. Tot això és fruit d'uns nous responsables tècnics i de la permeabilitat respecte els paradigmes culturals europeus. Malgrat que els responsables del Patronat creien en la iniciativa privada, l'augment del dèficit d'habitatges justificava la construcció en massa de la iniciativa pública en lloc de seguir construïnt de manera dispersa. *Noves orientacions* és precisament el títol del darrer apartat d'una publicació del Patronat sobre el trienni 1957-1960, en el qual s'expliquen els nous criteris d'actuació del patronat durant els primers anys de Porcioles a l'alcaldia i que es caracteritzen per:

- *La concentració d'habitatges en grans polígons*, ja que això suposa una racionalització econòmica respecte a la multiplicitat de petites promocions disperses.

- *Les aportacions dels propietaris, amb l'accés diferit a la propietat en lloc del lloguer*, sigui amb contractes amb els individus o sigui amb contractes amb cooperatives, que són garantia d'integració dels residents en una vertadera comunitat veïnal , lliure del perill de l'atomització individual.

- *La inquietud social*, (Creació de centres socials, guarderies infantils). Aquesta inquietud també presidí, segons el fullet de referència, la selecció d'ocupants dels polígons del sud-oest del Besòs i de Montbau, fugint del simple aparcament de famílies en barris perifèrics (amb perill de construir nous suburbis) i per a buscar la creació d'un esperit de comunitat amb la integració de tots els habitants de cada barri.

Segons els redactors del Pla de Montbau, el primer pas de la nova etapa d'actuació es concentraria en la creació de nuclis urbans complets, perfectament diferenciats de la resta del teixit urbà. Aquests nuclis posteriorment han estat anomenats polígons. Els dos grans polígons

d'aquesta època foren Montbau i el Sud-Oest del Besòs que exemplifiquen perfectament aquests nous aspectes urbanístics i arquitectònics.

Entre l'octubre i el novembre del 1957 se celebra una solemne exposició sobre l'habitatge a Barcelona, es van presentar diferents projectes on el barri protagonista fou el de Montbau. Segons alguna versió, el nou topònim de Montbau era una barreja del mot alemany *bau* que significa casa amb l'arrel *mont* que donaria el "barri de la muntanya". En canvi altres, com l'arquitecte Xavier Subias, neguen aquesta versió i diuen que el nom prové del torrent preexistent que baixava per l'actual Carrer Arquitectura i que s'anomenava Gombau.

El planejament del barri de Montbau, havia començat el 1957. Es tractava de construir 1440 habitatges de 60, 80 i 100 m², en 31 hectàrees de terrenys. Es preveia una gran varietat tipològica que incloïa torres, blocs lineals, baixos i alts, de diverses formes i habitatges unifamiliars. Els espais públics i col·lectius que també responien a una gran varietat, es disposarien de manera que es creés un centre cívic que articulés els equipaments i serveis del polígon i en constituís l'element central i més significatiu. Un dels elements diferenciadors respecte a les actuacions anteriors del Patronat i d'altres promotors públics era l'èmfasi que el Pla posava en la dotació d'equipaments socials i la voluntat de recrear un barri d'una certa complexitat, amb suficient diversitat social. Tal com assenyalava Jaume Naulart: "Toda formación social (familia, pueblo, comunidad, clase, empresa) sufre un detrimento en la misma medida en que se merma su unidad(...) Pero la unidad que se pretende para un barrio de viviendas no significa uniformidad y monotonía, sino la diversidad ordenada, el estilo que puede representar una gran orquesta que, con muchos y variados instrumentos, ejecuta dentro de una unidad de orden una gran pieza maestra." (1958, pag. 16).

Per això s'establí una composició social prèviament planificada que reproduís la de la ciutat i que comprenia un 25% de treballadors no qualificats, peons..., un 25% de treballadors qualificats, dependents i funcionaris de modesta categoria, un 45% de dependents i similars, funcionaris, professionals lliures, comerciants, militars... i finalment un 5% de funcionaris de categories altes, rendistes, classes elevades... D'altra banda es preveia un programa variat d'habitatges de 2,3,4 i 5 habitacions en funció de la composició dels futurs habitants.

A l'informe de "Composición Social Deseable para el núcleo de Montbau en Horta" (memòries any 1958), l'arquitecte Soteras feia la següent valoració:"Respecto a la superficie que pueden asignarse a las viviendas, se ha dicho que la casa es el hogar, santuario, escuela, taller y albergue, que debe aumentarse el amor al hogar, facilitando que en él se viva con intensidad y evitando que el espacio vital de la familia sufra con unas dimensiones mínimas.(...)Será norma de prudente política social, la de que en caso de duda, se procure la mayor superficie a las viviendas" (Memòria de Patronat,1958, pag.14).

Els habitatges es van agrupar en tres grups , segons les tres illes en que es dividia el barri, una havia de contenir els habitatges de més categoria, en una l'altre hi hauria el gros dels edificis

del barri de forma geomètrica . La tercera que incorporava un eix comercial, s'ordenava en blocs singulars i de composició variada.

El miler d'habitatges que realment es van fer la primera fase, van ser constituïts amb la cooperació de vuit cooperatives d'habitatge de caràcter ben divers: El Patronato de Casas Militares del Ministeri de l'exèrcit, les cooperatives de la Guàrdia Urbana, de la seguretat social (INP), del Taxi, dels Lluïsos de Gràcia, L'Esperança, La Puntual i la Graciense de viviendas.

En la segona fase es va doblar la densitat amb un modificat del Pla aprovat el juliol de 1962, per fer-hi 690 habitatges. Malgrat les crítiques del moment i de l'excés real de densitat, el resultat d'aquesta segona fase és un tros de ciutat de gran qualitat urbanística, caracteritzada per patis rectangulars oberts, limitats per parells de blocs de planta "L". Una altra part de gran interès és el conjunt de cases unifamiliars de la part més alta .

A la memòria del Patronat es pot llegir: "les experiencias adquiridas por los técnicos del Patronato al planear el polígono de Montbau han sido extraordinariamente útiles, hasta el punto de que puede aventurarse que la nueva población satélite que se creará junto a la Riera de Horta y en lado sur de la carretera de Barcelona a Francia constituirá la más importante y modélica realización urbanística efectuada por el Patronato desde su creación." (1958, pag. 15).

El *Plan Nacional de la Vivienda* pel quinquenni 1956-1960 assenyala la necessitat de cooperar amb altres institucions per tal d'aconseguir equipaments pels barris en particular escoles, locals d'esbarjo, guarderies, menjadors perquè els diferents grups "creados a la manera de ciudades satélite, hallen en su mismo centre cívico, cuánto precisen para el desarrollo de una vida urbana y digna de nuestra ciudad y de su elevado nivel."(Memòria del Patronat, 1958, pag.16). En aquest sentit cal destacar a la memòria de l'any 1958 que per a facilitar la convivència s'estudiava la construcció d'un forn de pa, escoles i galeries d'alimentació a Montbau. A la memòria de 1960 es proposen la construcció de dos pavellons escolars provisionals pel barri del projecte definitiu. A Montbau s'havia projectat un centre comercial gran que fos un centre d'atracció per a tota la zona part nord-est de la ciutat. Se n'havia convingut la construcció en una promoció de la Immobiliària Colonial que tenia prevista l'edificació de dos blocs de gran alçada, amb un gran número d'habitatges subvencionats i diferents plantes destinades a locals comercials. Per primera vegada es creava un barri on la integració social fos ràpida i per tant disposaria de zones comercials, centre cívic i terrenys destinats a jocs infantils i camps per fer esport. Aquell any 1963 es va celebrar el concurs entre arquitectes per construir l'església de Montbau que van guanyar els arquitectes Vayreda i Montguió, després que fracassessin els intents de convèncer a Le Corbussier perquè la projectés.

L'any 1961 es comencen a lliurar els primers pisos, i d'una forma creixent, el 1964 es van acabar un total de 760 pisos a Montbau; el 1965 acaben 513 pisos més.

L'any 1966 només quedaven per lliurar els 52 habitatges unifamiliars per a la Cooperativa Barcelonesa de Vivienda i els de les nou torres de setze plantes tots ells molt avançats. En aquell

moment el Patronat assumia funcions que anaven molt més enllà que les de construir habitatges: planificar, gestionar i urbanitzar.

La segona fase del barri va iniciar-se al 1.961 i va ser acabada al 1.964. Són blocs de quatre pisos en forma de “L”.

El pla urbanístic d'aquest sector va ser considerat un dels millors d'aquells anys. La població prevista era d'uns 10.000 habitants. Ara hi ha sensats 6.973 habitants. Al 1965 es va emprendre una nova actuació. Aquest cop de prestigi: 57 cases unifamiliars a la part més alta de la muntanya, cases de 4 ó 5 habitacions, garatge i terrasses.

El barri de Montbau és, sens dubte, un dels millors polígons de Barcelona, sinó el millor, per la qualitat de la seva planificació i realització i, evidentment, per la seva localització en un lloc de topografia interessant, que un cop resolta els problemes de l'equipament i l'accessibilitat (molts anys després de la seva construcció) en fan un bon barri de la ciutat.

2.3. Com s'ha anat desenvolupant el barri

Des de l'adquisició de pisos fins ara, Montbau ha evolucionat molt. No en extensió, ni habitatges, ni població, però sí quant a comerços, urbanisme, transport i comunicació.

El petit comerç ha estat sempre l'habitual al barri. Hi ha els botiguers de tota la vida i nous comerços que sovint van canviant. Des del principi fins ara, les botigues han anat augmentant, cada cop hi ha hagut més varietat. Aquest tipus de comerç, però, porta estancat un quants anys degut a l'aparició de les grans superfícies, que encara que no ho han fet al barri, sí que ho han fet als barris del voltant. De totes maneres, la majoria de les botigues de Montbau són de queviures, per comprar roba o calçat, o altres béns que no són de primera necessitat, la gent els ha de comprar fora del barri.

Els jardins i les places que hi havia al principi segueixen estant també ara, tot i que han reformat algunes places i habilitat jardins de cara als nens amb gronxadors o “pipicans” pels gossos. Els paviments de les aceres també han estat reformats, ja que amb el temps moltes d'elles estaven aixecades. Montbau ha mantingut les zones verdes i espaioses que ja tenia al principi. Les han anat arreglat amb el temps i equipant segons les necessitats. És un barri privilegiat, ja que entre les zones verdes i la muntanya que està al costat, és un bon pulmó per a la ciutat de Barcelona.

L'any 66-67 es va crear l'escola Baloó, escola privada en vocació de ser pública gràcies a les reivindicacions i moviments d'un grup de pares. Actualment és l'única escola pública de primària que hi ha al barri.

Un gran pas pel barri de Montbau va ser l'arribada del metro de la línia 3. Fins llavors l'accés més ràpid per arribar al centre era amb l'autobús núm. 27. Per descomptat que ningú venia al barri per casualitat, qui pujava a Montbau era per visitar algú o fer alguna cosa concreta. L'arribada del metro ha fet que el barri sigui molt més conegut i visitat. Hi ha també més línies d'autobús com el

nº10. Montbau deixa de ser un barri tancat i passa a estar més obert. La ronda també ha afavorit a la coneixença del barri, tot i que el soroll d'aquesta és perjudicial per la majoria de veïns. Ara és un barri molt ben comunicat, que està als afores de Barcelona, però en 10 minuts ets al centre de la ciutat.

Amb el tema de l'habitatge l'única cosa que s'ha fet des de l'any 65 són uns blocs comunitaris de 75 vivendes, en un solar al costat de la Residència del Vall d'Hebrón. La resta d'edificis com que tenen ja 40 anys, han estat reformats. Com a tot arreu el pisos han pujat molt de preu, com també ha augmentat la demanda de gent que vol viure al barri; sobretot de parelles joves que han nascut al mateix Montbau. El fet que no edificuin nous habitatges fa que trobar un pis a Montbau sigui molt difícil.

3 - LA POBLACIÓ DE MONTBAU

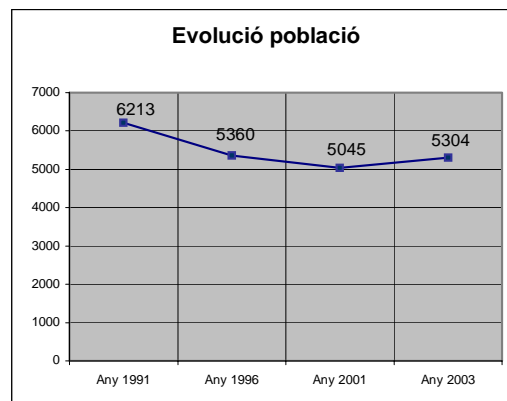
L'Ajuntament de Barcelona defineix l'àrea estadística 169 amb el nom de Montbau i amb els següents límits: a l'est amb el Passeig de la Vall d'Hebron (Ronda de dalt des del Velòdrom fins al carrer arquitectura), al sud amb el carrer Arquitectura (límit amb l'Hospital de la Vall d'Hebron), a l'oest amb els carrers Vayreda, Ceràmica (les casetes blanques), novament Vayreda, Harmonia, i al nord amb el Parc de les Heures, el Parc del Laberint, al carrer Germans Desvall (final del Velòdrom). Segons les dades del departament d'estadística de l'Ajuntament de Barcelona descarregades de la plana: <http://www.bcn.es/estadistica/catala/index.htm> podem observar dos tipus de dades diferents:

- Les que fan referència a l'evolució de la Població
- Les que fan referència a la situació actual de la població de Montbau

3.1. Evolució de la població de Montbau

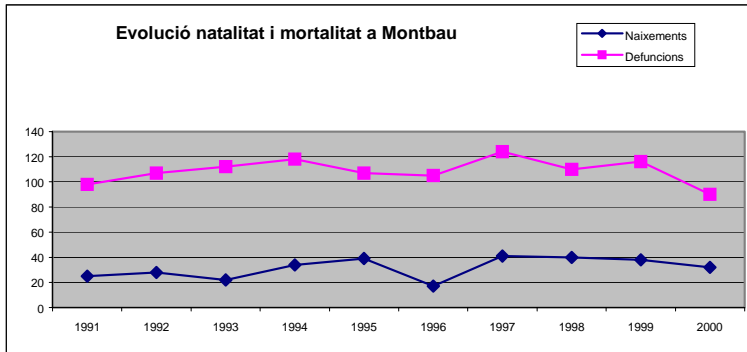
3.1.1. Natalitat i mortalitat

Amb les dades que disposem podem concloure que Montbau ha patit una forta pèrdua de població en la dècada dels noranta. L'any 1991 la població total de Montbau era de 6313 habitants, una xifra força semblant a la de la població d'origen. Cinc anys més tard, el 1996, havia perdut prop d'un miler (5360). Encara cinc anys més tard, el 2001 i malgrat haver fet una nova promoció de 75 habitatges entre el 1999 i el

2000 es va perdre més població fins arribar al límit de 5045 habitants.

En el període del 2001 al 2003 (darreres dades de que es disposen) la població s'ha recuperat d'una forma bastant espectacular augmentant 250 habitants en només dos anys fins arribar als 5304.

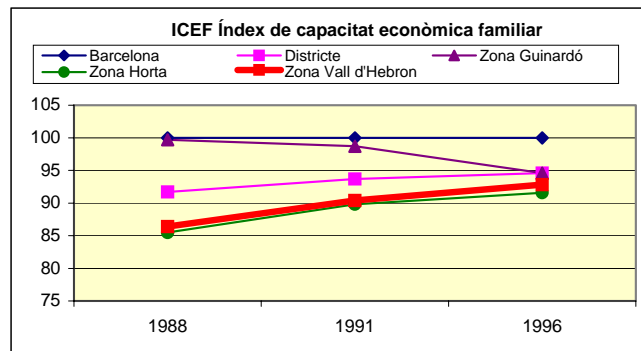

És fàcil esbrinar les causes de la pèrdua demogràfica i de la darrera recuperació. La població originària de Montbau era tota de la mateixa edat, parelles joves, alguns amb els pares ja grans. A la

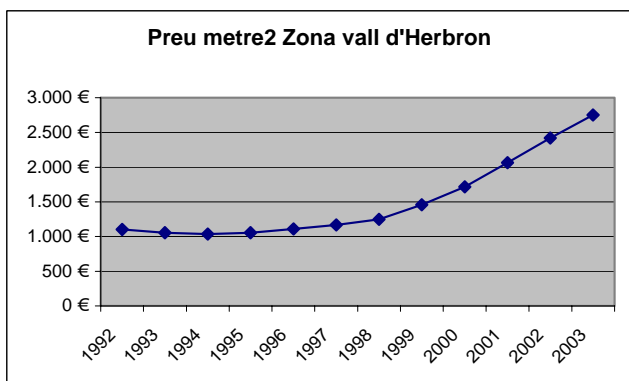
dècada dels noranta la mort dels avis i especialment, l'emancipació dels fills i l'espectacular caiguda de la natalitat a conseqüència de l'edat de les dones del barri, van provocar la forta caiguda demogràfica. Cap a finals de la dècada a Montbau comença un canvi de generacions, moltes parelles joves s'instal·len al barri i la natalitat comença a recuperar-se lentament, però aquest fet coincideix amb l'augment de la mortalitat donat que molts dels habitants que van arribar a finals dels cinquanta ja s'apropen als 70. Així la nova promoció d'habitatges dels anys 99-00, 75 habitatges protegits, van a mans de parelles joves, la major part de les quals van néixer a Montbau. Tot i no tenir dades de la natalitat i la mortalitat dels darrers tres anys sí que sabem que la població s'ha recuperat demogràficament i aquesta recuperació es deguda a la pujada de la natalitat i al fenomen creixent de la immigració estrangera.

3.1.2. Capacitat econòmica familiar

Les dades que tenim des de l'any 1988 demostren que la capacitat econòmica familiar ha millorat molt al barri els darrers 10 anys. Així si ens fixem en les dades de l'índex ICEF podem veure com des de l'any 88 la zona de la Vall d'Hebron ha estat la que més ha millorat la seva situació en relació al districte d'Horta Guinardó retallant en sis punts la distància amb la mitjana de Barcelona ciutat.

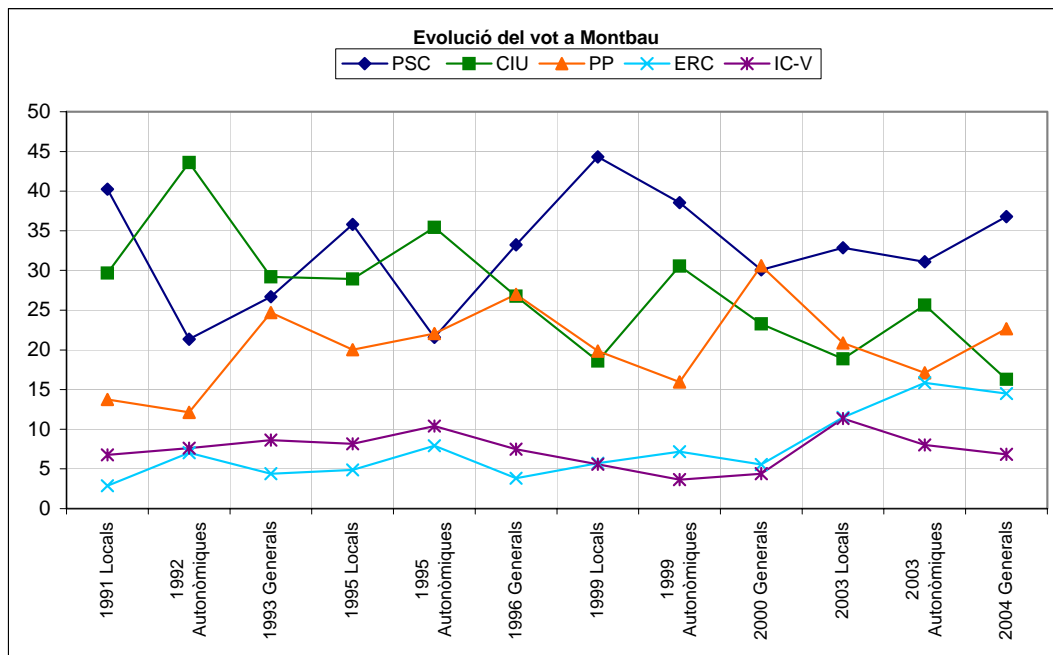
3.1.3. Evolució del preu dels habitatges

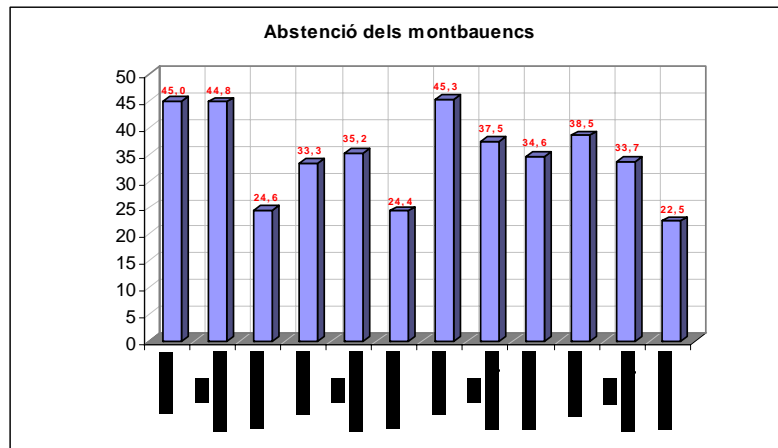
El preu de l'habitatge de segona mà a la Zona Vall d'Herbron, com a qualsevol barri de Barcelona, ha pujat de forma desorbitada els darrers anys, però per ser un barri perifèric ha pujat molt més que d'altres per la influència de l'Hospital de la Vall d'Herbron i la Universitat de Barcelona. Així si el 1992 (recordem que això era zona

olímpica) el preu del metre quadrat era de 1102€, onze anys més tard és de 2753€. Així un pis de 60m², majoritari a Montbau, l'any 92 tenia un preu de 66120€, és a dir 11 milions de pessetes, i ara val 165180€, és a dir, 27.5 milions de pessetes. Una pujada del 181%.

3.1.4. Evolució del perfil sociopolític

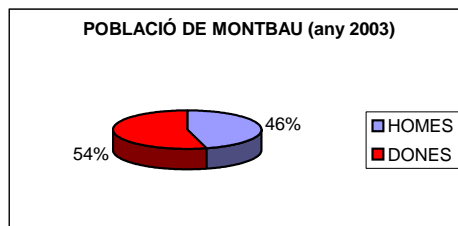
El barri de Montbau no ha variat massa la seva tendència històrica excepte en el darrer cicle electoral, en una forma molt semblant a com a passat a d'altres barris de Barcelona. Sí que és significativa la variació de l'abstenció en les diferents eleccions des de l'any 1991. Ens trobem que el cicle electoral del 1999-2000 és quan el percentatge d'abstencionisme és més elevat coincidint amb l'envelliment i reducció de la població del barri. Es nota en canvi una certa recuperació en la participació en el darrer cicle electoral. A part dels fets estructurals, no podem oblidar la recuperació demogràfica al barri.

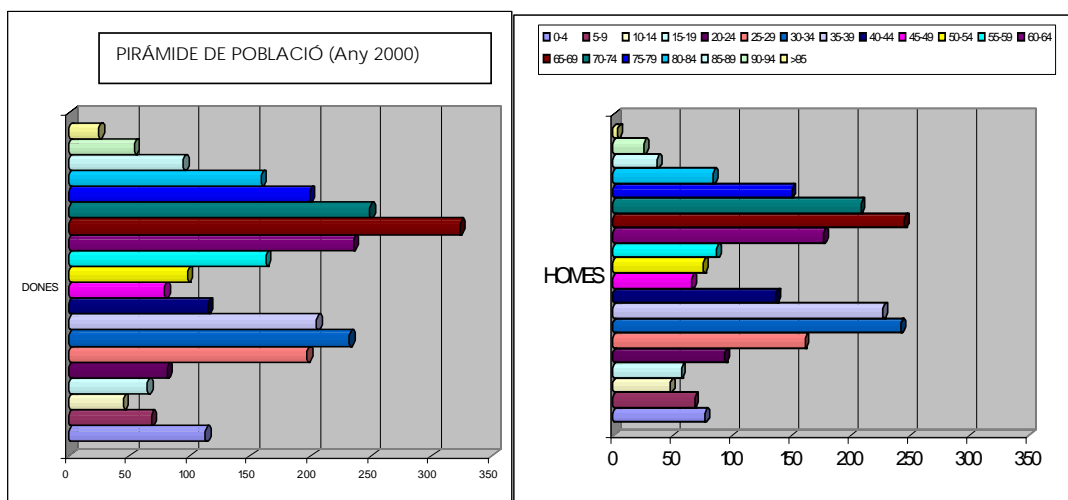
3.2. La població actual de Montbau

3.2.1. Piràmide de la població

Les Xifres oficials de població de Montbau a 1 de gener de 2003 és de 5304 habitants, dels quals 2430 són homes (45,8%) i 2874 dones (54,2%). Aquesta població està repartida en 72,7

ha (dades de l'any 2001), amb una densitat de població de 73 persones per ha. Aquesta baixa densitat de població d'una zona de Barcelona es deu a dos factors: per un costat una població *per se* baixa, i per altra a les condicions urbanístiques diferencials del barri amb moltes zones verdes i espais públics (recinte Mundet, Laberint, Palau de les Hores, El velòdrom...).

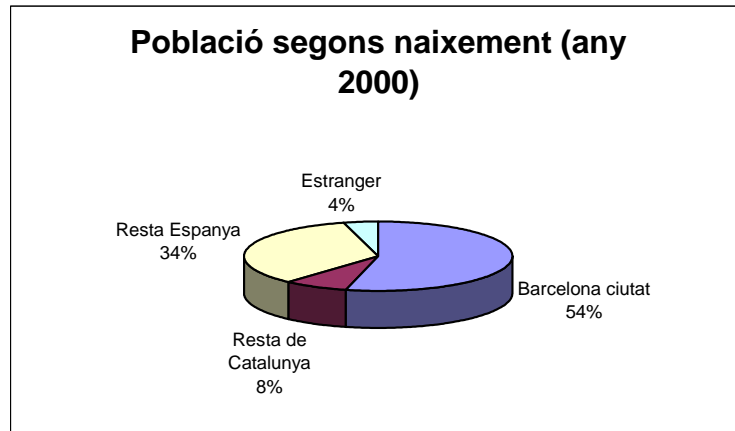

Respecte a la piràmide de població, podem comprovar que aquesta té una forma serrada força diferent de la que podem trobar a la major part dels barris de Barcelona. Pel fet de néixer el barri en pràcticament 8 anys i per l'especial forma en la que es van adjudicar els pisos a les cooperatives (amb l'obligatorietat de la joventut dels compradors) al barri ha crescut en tres onades diferents. La primera generació la de les persones entre 60 i 70 anys que van ser els primers ciutadans del barri. Tots aquests van arribar al barri quan el polígon va néixer amb una edat aproximada al voltant dels 30 anys. La segona generació és la dels seus fills que ara estan al voltant dels 35 anys, nascuts ells durant el baby boom de finals dels 60 i començament dels 70. I finalment la tercera generació, ja que ara es comença a apreciar una pujada de la natalitat que encara s'ha fet més palesa els darrers tres anys, són els fills de la segona generació que d'una forma molt representativa s'han quedat a viure al barri.

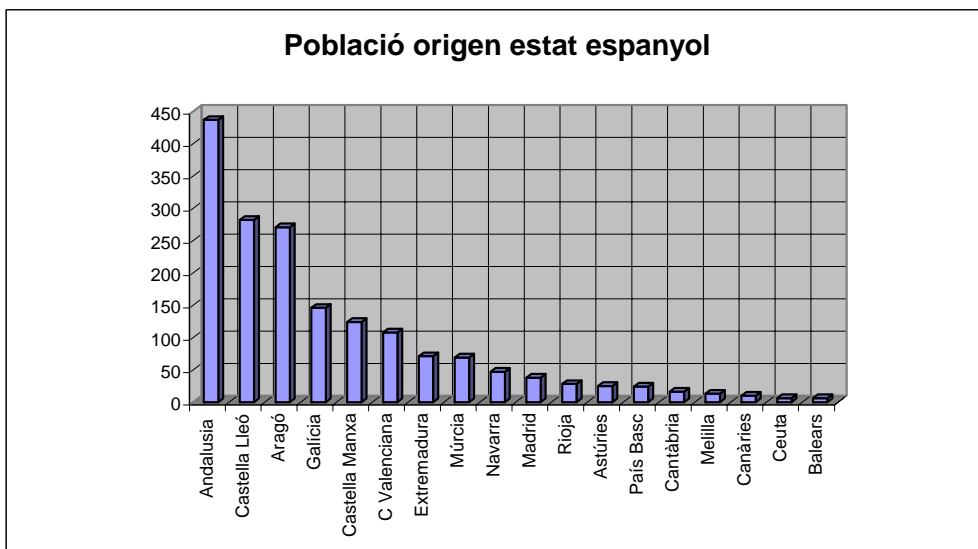
Així doncs, el barri té tres generacions molt diferenciades, amb pràcticament pocs representants de les generacions d'entremig, i amb 30 anys de diferència entre una generació i la següent.

3.2.2. Origen de la població

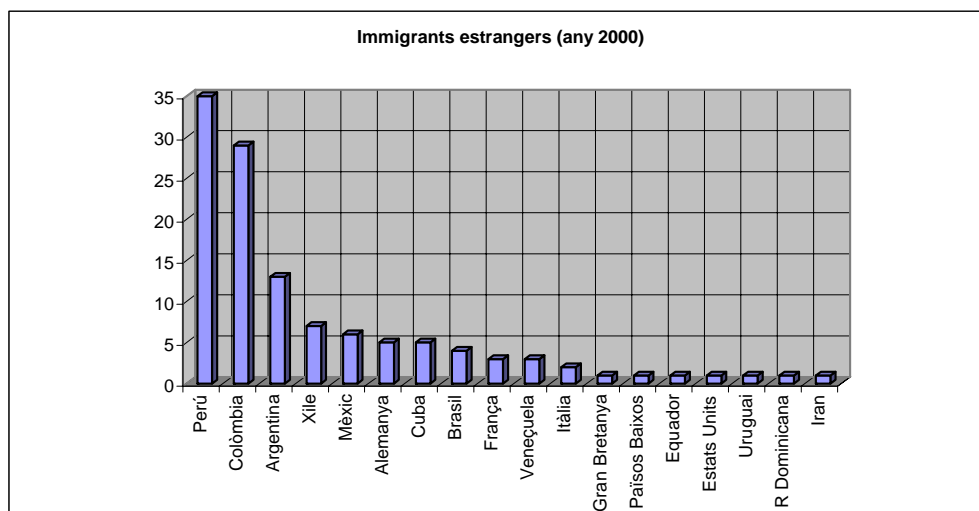
L'any 2000 el 54,3% de la població resident a Montbau provenia de Barcelona ciutat, el 8% de la resta de Catalunya, el 4,3% de l'estranger, i el 33,4% de la resta de l'estat espanyol (el 8,6% d'Andalusia, el 5,6% de Castella Lleó, el 5,3% de l'Aragó, el 2,9% de Galícia, el 2,4% de Castella - la Manxa,

el 2,1% de la comunitat Valenciana, l'1,4% d'Extremadura, el 0,8% de Múrcia i el 4,3% de la resta).

L'any 2000 els grups d'immigrants estrangers eren minoritaris excepte els procedents del Perú 0,7% de la població, Colòmbia 0,6%, l'Argentina amb 0,3%, Xile 0,1% i Mèxic 0,1%, la resta eren d'Europa i Amèrica llatina fonamentalment però de nacionalitats molt diverses.

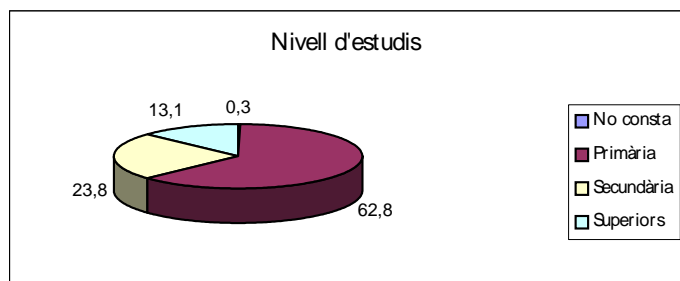

Com veiem als gràfics anteriors més de la meitat de la població de Montbau és originària de Barcelona. Respecte als immigrants procedents de la resta de l'estat espanyol podem observar que a part dels andalusos (grup majoritari a tota la ciutat) trobem una important quantitat de castellans i aragonesos.

Respecte als immigrants estrangers les dades de les que disposa l'Ajuntament són de fa 4 anys i la realitat ha canviat bastant en els darrers tres anys. Tot i així ja es pot veure que peruans i colombians i en general persones procedents de l'Amèrica llatina són les que s'han quedat al barri. També és significativa la presència en augment de ciutadans de la Unió Europea, que podem entendre per la proximitat de Universitat de Barcelona.

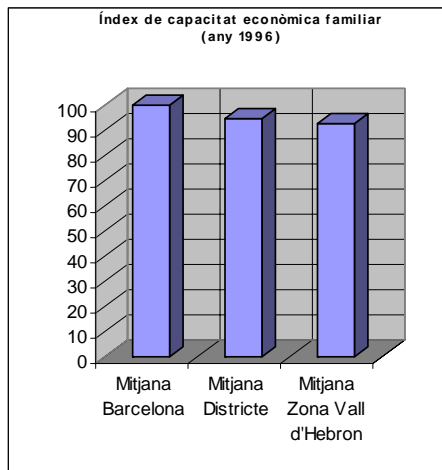
3.2.3. *Nivell d'estudis*

El nivell d'estudis de la població adulta de Montbau (any 2000) era el següent: estudis superiors finalitzats el 13,1% de la població, amb estudis secundaris acabats el 23,8% i amb estudis primaris el 62,8%, i un 0,3% que no consta.

En general les dades són força semblants a altres barris de Barcelona.

3.2.4. Capacitat econòmica

La capacitat econòmica de les famílies està actualment un 7,2% per sota de la mitjana de Barcelona ciutat, i un 1,8% per sota de la mitjana del districte.

Tot i que les distàncies s'han retallat de forma força significativa en els darrers 10 anys, la mitjana actual del barri encara està per sota de la mitjana de Barcelona i del districte.

També hi ha una explicació molt clara que podem entendre observant la piràmide de població.

Tot i que el nivell socioeconòmic dels ciutadans de la segona generació és força més alt, el gran grup de jubilats sobreviu amb unes condicions econòmiques força difícils.

4 – LES ENTITATS I LA VIDA ASSOCIATIVA

4.1. ASSOCIACIÓ DE VEÏNS

Història

Es va crear als inicis del barri. Està ubicada al Centre Social que va fer construir el Patronat com a lloc d'esbarjo. Les instal·lacions del centre són uns locals, amb un teatre i també un bar. L'associació és l'encarregada d'anar arrendant el bar a les persones interessades.

Al principi en època franquista l'associació de veïns era portada per militars. El centre Social era un lloc de reunió, sobretot de persones grans per veure la televisió i jugar a les cartes. Hi havia una junta no democràtica portada pels militars i l'administració. Al final del franquisme, van haver unes eleccions en les que es va presentar una candidatura democràtica, però va perdre i van tornar a sortir els militars. Més endavant va haver una crisi interna i es van fer eleccions anticipades, aquest cop va guanyar la candidatura democràtica.

L'associació al que es dedicava era a donar resposta als problemes que exposaven els veïns. No estaven organitzats per vocalies. Hi havia una junta d'unes 9 persones i entre tots portaven els temes. Van intentar canviar l'ambient i el caire que tenia el bar del Centre i donar-li un toc més juvenil.

A partir d'aquí han anat passant diferents presidents i gent implicada en l'entitat, hi ha hagut èpoques molt bones on han arribat a ser 20 persones a la junta i èpoques molt dolentes.

Actualitat

Activitats

Actualment l'associació de veïns està organitzada per vocàlics. N'hi ha quatre: la de la dona, la del medi ambient, la de cultura infantil i la d'urbanisme. Segons de que es tracti el tema o activitat es deriva a una vocalia o a un altre. L'associació de veïns no és una entitat que es dediqui en sí a fer activitats, sinó que el que fa és intentar solucionar els problemes que té al barri. Sí que es fa alguna activitat, però preferentment es dedica a respondre a les necessitats del barri. La vocalia que més feina té és la d'urbanisme. La gent del barri fa arribar la seva demanda o queixa a l'associació i des de la Junta s'intenta resoldre el problema, traslladant-lo si s'escau als responsables de l'ajuntament.

S'edita mensualment una revista on expliquen com estan els projectes i quines són les coses que es fan al barri. Actualment els temes principals que es duen a terme són:

- Rehabilitació del paviment d'alguns carrers i places. Moltes lloses estaven aixecades i ja fa temps que es van començar a rehabilitar. En principi hi havia tot un projecte per part de l'ajuntament d'una reurbanització de carrers; aquest projecte havia d'acomplir unes etapes, però en les últimes reunions amb la regidora del districte, han dit que no arriba el pressupost. Totes aquestes reformes es volen fer perquè a l'any 2010 el barri complirà 50 anys i es vol que aquest tingui una bona imatge.
- Aparcaments, zona verda. Cada cop és més difícil aparcar a Montbau, degut a l'hospital del Vall Hebron i als estudiants de la universitat a Mundet. Per solucionar el problema l'ajuntament planteja posar zona verda, però aquest tema porta moltes desavinences entre la gent del barri.
- Els gats del carrer. Possiblement Montbau sigui un dels barris on més gats hi ha. Hi ha veïns del barri que els alimenten i això genera moltes pudors i brutícia, actualment estant treballant sobre el tema però sense èxit.
- Poda del jardins. Montbau té molta zona verda i amb molts arbres. Sovint quan hi hagut pluges o mal temps ha caigut alguna branca i fins i tot algun arbre. El servei de jardineria és molt important al barri i per ara funciona força bé.

Les resta d'activitats són més puntuals i en elles la participació de la gent és important. Algunes d'aquestes són:

- La Festa Major: Organitzen diverses activitats en aquests dies, encara que cada any són menys. S'ocupen dels inflables i "boti boti" per als nens, que es posen a la plaça durant tot un matí. També s'encarreguen del concert de rock que es fa als seus locals, i d'algun ball popular. Un altre activitat que es fa a l'associació és un berenar pels avis.

- Han format una comissió amb diferent gent del barri per començar a preparar la celebració del 50 aniversari del barri.
- Conjuntament amb la biblioteca, organitzen un cop al mes xerrades col·loqui per a la gent del barri on els ponents sempre són persones especialitzades amb el tema triat.
- Col·labora amb la majoria d'activitats que es fan al barri, sobretot amb els comerciants.

Socis

La junta de l'associació de veïns està formada per 9 persones. La persona més jove té 29 anys i la més gran 65. Hi ha hagut èpoques on eren més de 20 persones a la Junta. Actualment passen una època de crisi, algunes persones de la junta ho voldrien ja deixar, però veuen que no hi ha gent nova que vulgui formar part de l'associació de veïns.

És l'entitat que té més número de socis del barri. Actualment hi ha uns 350 socis. La majoria és gent que des de sempre ha estat soci de l'associació de veïns i segueix pagant la quota de 16 euros l'any, però no va ni a les juntes generals, ni a reunions extraordinàries. Sap el que es fa a l'associació gràcies al ressò que rep cada mes a casa seva.

Tenen un horari de secretaria. Els pots trobar cada dimecres a la tarda. Si algun veí té una queixa o vol demanar alguna cosa s'ha de dirigir a la junta en l'horari de secretaria.

L'associació per finançar-se rep diners de l'ajuntament. A part, a les seves instal·lacions hi ha un bar el qual arrenden i treuen benefici. L'ambient del bar segons cada època és important per donar a conèixer més o menys les accions de l'associació. Casi sempre ha estat ocupat per gent gran jubilada, la majoria homes.

Com veu la gent del barri l'Associació de Veïns

Tothom coneix l'Associació de veïns i la majoria saben on es troba localitzada, el que sap molt poca gent és qui és el president de l'Associació de Veïns. Els veïns saben que és una entitat que està implicada en activitats i que fa coses pel barri, però sovint no saben quines. És una entitat que fa publicitat de cara als socis, però poca de cara al barri. Els socis reben la revista mensual, però la resta de veïns reben potser alguna circular de tant en tant però poca cosa més.

No fa gaires activitats de cara al barri, no organitza tallers, ni cursos... Les seves activitats són de servei al barri i moltes d'elles ni es veuen, per això la gent no coneix gaire que fan. Saben que és una entitat que existeix però no saben en cada moment què s'està fent.

4.2. ASSOCIACIÓ DE COMERCIANTS

Història

L'associació de comerciants és l'entitat més nova del barri. Es va crear l'any 1993. Fins llavors els comerciants no havien estat mai agrupats. Cadascú tenia el seu petit comerç i anava tirant com podia. La majoria dels petits comerços són els que han estat tota la vida. Quasi totes les botigues són de queviures i neteja, són totes de productes de primera necessitat, que és el la gent compra més al barri. Si han de comprar roba o sabates van al centre de Barcelona.

Fins l'any 93, totes aquestes botigues anaven tirant sense problemes, però poc a poc es van a anar veient els possibles problemes, les grans superfícies comercials. L'any 93, es va obrir un gran hipermercat al barri, "El Supersol". Els botiguers del barri, van veure perillar el seu futur com a comerciants i van decidir fer alguna cosa. Volien potenciar el petit comerç del barri enfront de les grans superfícies. Van decidir que si s'agrupaven, podrien aconseguir més coses que si ho feia cadascú pel seu cantó, i el primer pas va ser formar l'Associació de Comerciants.

Ràpidament van anar donant veus al barri de la nova entitat . Més que muntar activitats, al principi es van dedicar més a fer rifes. Per cada compra que feies, et donaven uns números i a final de mes feien un sorteig, el guanyador obtenia tiquets de compra per gastar en els comerços del barri. A mida que les coses funcionaven bé en l'entitat, i l'ambient entre els comerciants era millor, llavors van anar ampliar les seves activitats fins arribar a organitzar bona part de la Festa Major.

Actualitat

Activitats

Actualment l'associació de Comerciants és l'entitat amb més activitat del barri. Son els que organitzen més coses i els que són capaços de mobilitzar a més gent. Les seves activitats són molt concretes. És molt important la propaganda que fan d'aquestes, ja que ràpidament fan que la informació arribi a tot al barri. Fan cartells, i a més, els comerciants ho fan saber de viva veu als clients de l'establiment. Tenen unes activitats fixes durant l'any i després esporàdicament n'organitzen alguna que se'ls hi acut en el moment, com la cassolada que van organitzar per dir el "no a la guerra".

Com activitats concretes podem destacar:

- La Calçotada Popular: Es fa cap a finals de febrer, principis de març, coincidint amb l'època dels calçots. Es fa en un dels parcs del barri. Comença cap a les sis de la tarda i acaba a les 11 del vespre. Sempre es fa en diumenge. Totes les activitats del

comerciants es fan en diumenge o dissabte a la nit, ja que ells el dissabte al matí tenen obertes les botigues. Els comerciants són els qui munten les graelles i les barres. Uns van fent els calçots, els altres cobren i reparteixen els tiquets i els altres serveixen les begudes i el menjar. Per tot això fa falta molta gent, sovint demanen l'ajut de l'associació de veïns i molts familiars dels comerciants també hi col·laboren. El parc arriba a omplir-se. A part del menjar, hi ha sempre una orquestra o un grup d'havaneres, alguna vegada han fet rom cremat.

- La botifarrada per la Festa Major. Tota la infraestructura, el muntatge, i el lloc, són els mateixos que els de la calçotada. Però com que és una activitat de Festa Major, hi ha més gent que a la calçotada, a més el temps és millor perquè això es fa al setembre i la temperatura per fer coses a l'aire lliure és l'ideal. També lloguen una orquestra. Després de la botifarrada es fan els focs d'artifici per tancar la Festa Major, els quals també són organitzats i subvencionats per ells.
- La cavalcada de Reis. L'organitzen ells però últimament tenen el suport de l'escola baloo. Entre tots guarneixen els camions i els nens de l'escola fan de patges. Els comerciants subvencionen l'activitat i ajuden a organitzar. Fan un recorregut per tot el barri i acaben en el local de l'associació de veïns perquè els nens puguin donar la carta al reis. Hi participen molts pares i nens.
- La festa de carnestoltes. Es fa en el local de l'Associació de Veïns. Les dues entitats col·laboren juntes. Es fa un concurs de disfresses. Els nens van desfilant en escenari que hi ha al local, mostrant la seva disfressa. Hi ha a baix un jurat, que al final dirà qui són els guanyadors. De totes maneres tots els nens que han participat tenen algun regal. Cada any que passa el local està més ple de gent, ja sigui per un augment de la natalitat, o perquè hi ha gent nova que s'assabenta de l'activitat.
- Els balls de Festa Major. Durant les festes se solen fer dos balls nocturns. Els comerciants ho patrocinen. Es fan a la plaça del barri. Hi ha unes barres muntades, on pots comprar entrepans o comprar begudes. Els comerciants són els que munten aquests petits bars on col·loquen alguna tauleta per si algú vol sopar.

La resta d'activitats dels comerciants són iniciatives pròpies en moments concrets de l'any. Per exemple, guarnir els carrers on estan situats la major part dels comerços, amb llums de colors durant els dies de Nadal.

Socis

La gran majoria dels comerciants són socis de l'entitat. Quan van començar, ho eren tots excepte dos o tres, que es mantenen molt al marge del que és el barri, es limiten a vendre i prou. Actualment, algun que altre soci, s'ha esborrat de l'entitat, potser un o dos. Això és degut

a que hi ha hagut algun problema intern. Alguns dels socis es pensaven que al crear l'entitat, tindrien algun benefici personal. Ara veuen que no és així. Que l'entitat és simplement per fer publicitat i donar-se a conèixer al barri, i amb això no en tenien prou.

Actualment són 55 socis, que podem dir que són la majoria dels comerços del barri. Tenen una junta formada amb un president. Fan reunions periòdiques i extraordinàries quan hi ha alguna activitat o temes concrets a parlar.

La gran majoria de comerciants viuen al barri, els que estan posats més a l'entitat i porten la junta, són tots del barri.

Els ingressos que treuen, són per subvencionar les activitats, ells no en treuen cap benefici. El que treuen amb els diners de la butifarrada, o els bars de la Festa Major, serveixen per subvencionar-se les activitats. Sovint no els hi arriba els diners i fan petites aportacions particulars.

Com veu la gent del barri l'Associació de Comerciants

És una entitat que es dona a conèixer. Quasi tot el barri coneix als membres de l'entitat, ja que són els venedors de les botigues. Les activitats que organitzen són conegudes per tots els veïns, i molta gent del barri hi participa.

Per això la gent del barri veu l'associació de comerciants, com l'entitat més oberta a la gent i la que fa més activitats de cara al barri. Tot el que fan i organitzen és pel barri, per un cantó per donar-se a conèixer i per l'altre per crear un ambient on hi hagi participació i relació social entre els veïns.

Veuen als comerciants com a gent treballadora i amb ganes de que el barri tiri endavant, que no sigui un barri dormitori, sinó un barri on constantment hi hagi activitats i celebracions.

Tot i que la Festa Major està organitzada per diferents entitats, de cara a fora sembla que l'Associació de Comerciants sigui la que tira del carro, potser perquè les seves activitats són les més populars i concorregudes.

4.3. ASSOCIACIÓ EXCURSIONISTA D'ETNOGRAFIA I FOLKLORE

Història

L'associació excursionista d'etnografia i folklore (AEEF), va néixer l'any 67. En realitat era una delegació d'una entitat que ja existia. Un veí del barri, J.P., formava part d'aquesta entitat i va voler muntar una delegació al barri de Montbau. Va ser una de les primeres entitats que es van formar al barri. Quan va començar es dedicaven a dos activitats molt concretes, una era

l'agrupament escolta i l'altre l'esbart dansaire. L'agrupament feia sortides de cap de setmana, hi havia diferents grups separats per edats, cada grup era portat per diversos monitors. L'esbart assajava entre setmana i després els caps de setmana actuava a diferents llocs i trobades. A part de les dues activitats principals, van anar sorgint d'altres, com un butlletí intern mensual, esquí, visites culturals...

Al principi l'entitat era un èxit. Els socis es feien per famílies, així el cap de família era el soci. Hi havia 160 famílies que eren socis. Participaven en total uns 80 nens. Entre els monitors hi havia gent del barri i també de fora. A part dels socis, hi havia moltes famílies que participaven i ajudaven en algunes activitats, com en l'esbart o celebracions concretes de l'entitat.

L'AEFF era vista com una entitat molt catalanista, i això va provocar que per alguna gent, i més en aquella època, estigués mal vista. També va provocar males relacions amb algunes entitats, com amb l'Associació de Veïns. Els membres d'aquesta eren tot militars, i veien aquesta com una entitat revolucionària i molt catalana. Quan els militars van deixar de portar l'Associació de Veïns, ja no han tingut més problemes amb cap altre entitat.

Actualitat

Activitats

Actualment les coses han canviat bastant. L'agrupament escolta ja no existeix, l'esbart sí, tot i que ha passat per èpoques molt dolentes on només hi havia 4 nens, però s'ha seguit fent. Actualment hi ha una petita remuntada hi ha com uns 10 o 15 nens que hi participen. Les dues activitats que ara tenen més èxit són les visites culturals i les excursions. Cada mes es fa una sortida, pot ser una visita cultural o una excursió, es pot anar al teatre, o visitar alguna exposició, o anar tot el dia a algun poble. Quan es fan les excursions, solen anar unes 45 persones, i les visites culturals unes 20.

Altres activitats puntuals que es fan són:

- “el matí d'entremesos” per la Festa Major: hi ha diferents activitats, com gegants, caps grossos, es fa un vermut i es porta algun pallasso o distracció infantil.
- La Festa de Sant Jordi: Es posen estants de llibres al carrer.
- El caga tió per Nadal: Es fa dins dels locals de l'entitat, però hi pot participar tothom. Tots els nens que es passen per allà tenen un regal.
- La Flama del Canigó: Cada any per Sant Joan es va a buscar la flama del Canigó per poder fer la foguera de Sant Joan al mig de la plaça del pla de Montbau.

Socis

L'entitat ha passat per moments molt difícils, està clar que el principi de tot va ser la millor època. La participació i el número de socis, ha anat disminuint amb els anys, però l'entitat mai ha desaparegut, gràcies a algunes persones puntals, fidels a l'entitat i que hi són des dels inicis. La junta actual està formada per deu persones. Les edats són variades, encara que joves n'hi ha pocs, deuen estar entre els 37 i 70 anys. El més important és la participació dels nens, ja que com més nens participen en les activitats, més pares s'acosten a l'entitat. Des del principi fins ara el número de famílies que són socis ha disminuït en més d'un 70%. Sembla que actualment està havent una petita remuntada, no en el número de socis, però sí en la participació de la gent en les activitats. El motiu més clar és l'augment de natalitat que s'està donant progressivament al barri.

Com veu la gent del barri l'AEFF

És una de les entitats amb més història del barri. És per això que molta gent la coneix. Actualment ha reduït molt el número de socis, les activitats i la gent que hi participa, i això ha fet que es mantingui una mica a l'ombra del que és l'esfera social.

Sempre s'ha vist com una entitat molt catalanista. Fa anys estava mal vista, però ara és l'única entitat que manté una mica les tradicions i els dies típics catalans. L'esbart dansaire és potser l'activitat que més coneix la gent del barri, ja que actuen per la Festa Major i també en la missa de Sant Jeroni.

Quan organitzen alguna activitat, la gent que la prepara sempre és la mateixa i se sol associar l'entitat amb quatre o cinc persones que són les de tota la vida. De cara a fora no sembla una entitat on hi hagi molta activitat, però si t'hi endinses, veus que fan més del que sembla. Fan moltes activitats internes que la resta del barri no se n'assabenta, encara que estan obertes a tothom, només hi participen els socis i no es fa publicitat pel barri de l'activitat. Dóna la impressió d'una entitat bastant tancada.

4.4. CASAL PARROQUIAL

Història

Cap a l'any 1968 Mn. Ferran, fa construir l'església de Sant Jeroni junt amb uns locals annexes que seran el Casal Parroquial. Fins ara l'església del barri era la que hi havia dins el

complexa de les Il·lars Sant Jordi. Entre l'aportació de l'església i el pagament de quotes d'alguns parroquians, es pot construir l'església de Sant Jeroni i el Casal.

Les primeres activitats que es van fer al casal eren cursos de mecanografia, d'idiomes, curssets de preparació al matrimoni, fins i tot es feia cinema. Bàsicament, estava tot organitzat pel Mossèn i alguns parroquians. Sorgeixen també dues entitats que depenen del casal, la primera és la Coral Sant Jeroni i més tard es crea l'esplai "el Drac". Aquestes dues entitats creen força activitat al barri. Una altre activitat que va començar en aquesta època i encara es fa ara és l'Art Montbau, és una de les activitats mítiques del Casal.

A l'any 1989 entra com a nou mossèn de la parròquia Mn. Joan Bernades. A partir d'aquí comencen a sortir nous grups i activitats. El grup més important és Joventut Parroquial de Montbau (J.P.M.), també es crea un grup de teatre, un taller de costura, un grup d'aprofundiment de la fe i diverses activitats puntuals. És un moment de molta activitat i participació a la parròquia, cosa que queda reflectit al barri, la majoria d'aquests grups participen i organitzen la Festa Major i donen suport a moltes activitats del barri. Hi ha molta gent involucrada, sobretot gent jove. És l'època on hi ha hagut més moviment i participació en el Casal.

Cap a l'any 1999 comença a decaure l'activitat del Casal. L'esplai desapareix, J.P.M. desapareix com a entitat i es queda amb un número reduït de joves. Molts joves es casen, tenen fills i s'aparten de la vida social.

A l'any 2004 torna a haver un altre canvi de mossèn que comporta un nou canvi ambiental a la parròquia. Encara hi ha menys moviment que abans. Molta gent deixa de participar en activitats. Actualment ens trobem en una època de transició on sembla que vulguin ressorgir algunes activitats perdudes.

Actualitat

Evolució dels socis

Al principi no estava constituïda ni una junta, ni un registre de socis. L'única cosa que hi havia era la contribució personal que feien alguns parroquians per mitjà de quotes. Va ser quan va entrar Mn. Joan Bernades que es va constituir una Junta i unes quotes per soci. Els membres de les diferents entitats havien de ser socis del Casal, així per exemple, tots els qui cantaven a la Coral o pertanyien al Grup de Joves, havien de ser socis de Casal. D'aquesta manera, en l'època de major activitat hi havia uns 120 socis. Cap a l'any 1999 quan decau l'activitat i desapareixen grups, el número de socis cau molt, serien uns 50 socis. Els socis paguen una quota anual que els dóna dret a gaudir de les instal·lacions i diferents sales del Casal. Els diners que es treuen de les quotes, serveixen per pal·liar les despeses de subministrament, anar reformant el Casal o finançar algunes activitats concretes.

Actualment hi ha un greu problema amb el número de socis, aquests han disminuït molt i el Casal s'està quedant sense fons. No hi ha suficient socis per fer front a les despeses de manteniment del Casal. S'està buscant alguna solució per aconseguir més socis o fons de finançament alternatives.

Activitats

Actualment són molt concretes les activitats que es fan en el Casal. Com a activitats principals, en parlarem de cinc:

- 1- Coral Sant Jeroni.
- 2- Tramats de Vida.
- 3- Grup d'aprofundiment de la fe.
- 4- Grup de joves (l'antic J.P.M.)
- 5- Grup de Teatre
- 6- Art Montbau

1- Coral Sant Jeroni

La Coral Sant Jeroni, fa 35 anys que funciona. Es va crear per iniciativa de mossèn Ferran Palau i una colla de veïns. Tot va començar amb un cor infantil de nens del barri, llavors els pares d'aquests, van decidir unir-se i fer una coral. Es van organitzar com una entitat independent. Era gent entre 45 i 60 anys. Assajaven els divendres i es limitaven a fer concerts a la parròquia de Montbau per les festes senyalades.

A l'any 85 una onada de gent jove entra a formar part de la coral. Comença una nova etapa. La coral millora molt tècnicament i l'ambient en general és més festiu. Comencen a tenir concerts a fora del barri, tenen més oportunitats. A l'haver un bon ambient, comencen a fer excursions i sortides de final de curs. Hi ha dos brasilers apuntats a la coral que aconsegueixen muntar un intercanvi de corals amb el Brasil. És una de les activitats més importants que ha fet la coral, l'intercanvi amb Brasil i un altre que van fer amb Burgos.

Cap a l'any 95 molts joves es comencen a casar i deixen la Coral, al disminuir el nombre de gent també disminueixen les activitats.

Actualment hi ha 30 socis, ja no són una entitat independent, depenen del casal. Paguen 7 Euros al mes. Aquests són per subvencionar-se les sortides i per pagar al director. A part reben també algunes subvencions a través del casal.

A l'any tenen uns concerts fixes, que són el de fi de curs, el de Nadal i el de Sant Jeroni. A part sempre els hi surt algun concert en altres barris. Segueixen assajant els divendres, però ara assagen també els dimecres.

La majoria de gent de la coral, són vídues d'uns 60 anys. Només hi ha tres joves i la resta de gent tenen entre 60 i 70 anys. De 30 a 60 anys, no hi ha ningú. El fet que hi hagi pocs homes és un problema, ja que falten veus masculines. Segueix entrant gent nova, però sempre són dones, vídues, amigues de les que ja estan a la coral.

Tenen una junta que es reuneix un cop al mes. Decideixen els concerts que faran, i repassen l'estat de comptes. Fan assemblea general un cop l'any. El repertori de cançons a cantar sempre l'escull el director.

2- Tramats de vida.

És un taller setmanal dedicat a la gent gran. Participen uns 30 avis, entre 75 i 95 anys. Els coordinadors del taller són un grup de mares de la parròquia d'entre 50 i 65 anys. Cada setmana es fa un activitat diferent: fan jocs de taula, papiroflexia, gimnàstica adaptada, jocs de memòria etc. Tots el dimecres a la tarda aquests grup d'avis tenen l'oportunitat de gaudir d'un moment entretingut i amb companyia de més gent. És una activitat relativament nova, ja que fa només uns 4 anys que s'organitza.

Montbau és un barri on hi ha molta gent gran, tallers d'aquesta mena són importants per donar vida i activitat al barri, fer que la gent gran sortir de casa i es segueixi relacionant.

3 - Grup d'aprofundiment de la fe.

Un cop al mes, un grup de parroquians entre 50 i 70 anys, es reuneixen al casal per dur a terme reunions reflexives sobre la fe. El grup és dirigit pel Mn. de la parròquia. Cada mes es tria un tema i la gent se'l prepara per poder comentar-lo conjuntament.

Són una trentena de persones, la majoria és gent que ja participa en activitats de la parròquia i en les misses del Diumenge. Fa uns 12 anys que funciona aquest grup.

4 – Grup de Joves (Antic J.P.M.).

Gràcies a Mn. Joan Bernades, que va aglutinar un grup de joves, es va arribar a formar l'entitat de J.P.M a l'any 1990. Al principi hi havia uns 60 joves que formaven part de l'entitat. Les

activitats que feien eren diverses. Estaven organitzats per vocalies, hi havia vocalia d'esports, de fe, d'ecologia, de música etc. Tenien la seva pròpia junta amb secretari i president. Participaven en la Festa Major del barri organitzant diverses activitats com campionat de Ping- Pong i futbol sala, cursa pel barri, caminada popular... Cada divendres al vespre es feia una pregària jove oberta a tothom, a la capella de la parròquia. S'organitzava també un concert de Joves Músics (Concurs) un cop l'any. Es feien sortides de cap de setmana i recessos i moltes altres activitats puntuals com el Dia de l'avi, el sopar de la fam, preparació de les cerimònies de Setmana Santa...

Amb el temps els joves s'han fet grans, la majoria s'han casat i han tingut fills i el temps de disponibilitat és menor. Al quedar poca gent en l'entitat, les activitats van anar disminuït i el grup com a entitat va haver de desaparèixer i ser simplement un grup dins de casal fent algunes activitats concretes.

Actualment el grup segueix existint, són unes 10 persones i el punt de reunió segueix essent les pregàries dels divendres. Aquesta és una de les activitats que no s'ha deixat de fer mai, i com és una reunió setmanal, ha permès que el contacte entre la gent no es perdi. Una altre activitat que no s'ha perdut és el dia de l'avi, es fa un cop l'any, és un dia dedicat als avis, se'ls hi organitza un espectacle i un dinar, s'acaba la festa amb un ball d'envelat. Cal dir que el grup de joves ja no ho organitza tot sol, i té l'ajut d'altres grups de la parròquia com també d'altres entitats del barri com l'AEFF. A part d'això, el grup participa esporàdicament en celebracions concretes de la parròquia i segueix organitzant també el sopar de la fam.

Tot i que el grup ha disminuït molt, no ha desaparegut gràcies a la constància d'algunes persones i a la disponibilitat d'altres. Últimament s'està donant un petit canvi, ja que al barri han vingut a viure-hi una gran quantitat de sud americans. Aquest col·lectiu de gent, sol apropar-se bastant per la parròquia i des de fa uns mesos, comencen a participar de les pregàries dels divendres. Aquest pot ésser un primer pas per revifar el grup i aconseguir més participació i col·laboració per organitzar noves activitats a la parròquia.

5 – Grup de teatre

Quan es va crear el grup de joves, va sorgir paral·lelament un grup teatre. Aquest però no estava format només per joves, hi havia gent de totes les edats. Es feien unes tres obres l'any, una d'elles eren "Els pastorets" per Nadal. Tot i que el grup pertany a la parròquia, ja que es diuen Grup Escènic del Casal Parroquial, s'ha assajat sempre a l'Associació de Veïns, ja que és l'única entitat del barri que té teatre en el seu local.

El grup ha anat canviant molt, de gent, de director, de tipus d'obres, però mai ha desaparegut. Des que es va començar fins ara, sempre s'han anat representant obres, encara que l'assiduitat sigui menor. Potser ara es fa una o dues obres l'any.

Actualment hi ha un grup de 15 persones, tot és gent jove d'entre 25 i 35 anys. Assagen un cop per setmana, sol ser un grup bastant anàrquic, ja que no tenen director, i s'ho organitzen tot

ells sols. Fan sempre una representació per la Festa Major, i si els dóna temps en fan un altre durant l'any.

6 – Art Montbau

L'Art Montbau és una activitat concreta que es fa per la Festa Major, per la seva antiguitat i renom al barri, val la pena parlar d'ella.

És una exposició d'obres d'art (quadres, escultures, brodats, en general qualsevol cosa feta a mà) de la gent del barri de Montbau. Totes les obres queden exposades al casal de la parròquia durant els dies de Festa Major. L'exposició està oberta a tothom, tant per participar-hi com per anar-la a veure.

La persona que va iniciar aquesta idea va ser Carles Quintana i des de llavors fins ara, ell ha seguit organitzant i col·laborant perquè any rera any es faci l'exposició. Dies abans de la Festa Major, la gent ja comença a portar a la parròquia les obres d'art. Els organitzadors, s'encarreguen de col·locar-les de forma adient i les etiqueten posant el nom de l'obra i l'autor. L'Art Montbau fa més de 25 anys que s'organitza, al barri se li té un respecte molt especial tant per la seva antiguitat com pel que representa.

Com veu la gent del barri el Casal Parroquial

El Casal Parroquial sempre s'ha associat a la parròquia i encara que s'han fet activitats que no han tingut res a veure amb ella, molta gent no s'hi ha acostat simplement perquè ho feien els de la parròquia. Sobretot això ha passat amb el jovent, ja que sempre hi ha participat joves que tenien alguna relació amb la parròquia.

La imatge del casal també depèn molt del mossèn que estigui en aquell moment. Per exemple, Mn. Joan Bernades ha estat sempre molt obert i comunicatiu en el barri, el coneix tothom sigui o no creient, això va fer que la visió que tenia la gent del Casal era d'una entitat oberta i activa. Mn. Ferran era més reservat i tancat, i l'activitat de la parròquia era menor, la gent del barri no coneixia les activitats que es feien dins el Casal.

La gent del barri coneix perfectament l'entitat, algunes de les activitats, són més conegudes que altres, però sempre s'ha intentat que hi participés tothom, i es fa força publicitat de tot el que es pugui fer al Casal.

4.5. Altres associacions: Unió Esportiva Montbau, Club Petanca Montbau, Club de jubilats.

Aquestes tres associacions són entitats del barri, però cada una amb una activitat molt concreta. No organitzen activitats pel barri, es dediquen a una sola cosa, són com petits clubs. Són entitats antigues i la majoria de gent que hi està involucrada són jubilats.

- **Unió Esportiva Montbau.**

És un centre de dependència privada. L'única activitat que porten a terme és el futbol. L'entitat és antiga perquè es va crear ja als inicis del barri. Actualment hi ha un equip d'uns deu nois i la resta són els jubilats que segueixen els seus partits. El grup de jubilats es reuneixen en un bar que porta el nom de l'associació. Aquí venen a passar la tarda i a comentar els partits que han jugat els nois. Tant aquests jubilats com els jugadors són els socis de l'entitat. Aquesta és la manera de finançar-se.

No tenen un camp propi, ni unes instal·lacions que siguin del club per poder jugar, per tant les lloquen a llocs del voltant, com els camps de l'escola del Salesians. Juguen en una petita lliga que dura tot l'any.

Aquest club no té massa projecció a la vida social de Montbau. No són gaire coneguts i es limiten a jugar els partits de futbol i després comentar-ho.

- **Club Petanca Montbau**

L'activitat del club és la petanca. Al igual que la Unió Esportiva, és l'única activitat a la que es dediquen. La gran majoria dels socis són jubilats. A Montbau hi ha molts parcs i des de sempre hi ha hagut grups de gent gran aficionada a jugar a la petanca. Per això va ser fàcil que s'organitzés ja des dels inicis del barri, un grup com aquest.

Són uns 50 socis. Paguen quotes mensuals. Tenen uns jardins al carrer arquitectura, on han mig organitzat la seva entitat. Participen en campionats i els caps de setmana passen moltes hores practicant i jugant entre ells en aquests jardins.

- **Club de jubilats.**

És on es reuneixen la major part dels jubilats. S'ajunten en un local de la Caixa Catalunya, amb qui tenen una espècie de conveni. El local obre totes les tardes de la setmana. Allà, la gent gran pot jugar a jocs de taula, veure la televisió, fer petar la xerrada o

simplement llegir un llibre. És un centre pels jubilats, on poden fer diferents activitats. Ningú les organitza, la mateixa gent que va allà, decideix què vol fer. És una espècie de ludoteca per a gent gran. Per gaudir del les instal·lacions paguen una quota mensual.

Actualment deu haver com uns 60 socis. La majoria hi van cada tarda. Molts socis d'aquest club, també ho són de la petanca o del futbol.

Les tres entitats, són molt tancades i molta gent del barri no les coneix. No fan ni publicitat ni activitats de cara al barri. Se centren molt en la gent gran i en les seves activitats concretes. Tenen importància per la gran quantitat de jubilats que són socis, i donen molta vida i activitat en aquest col·lectiu.

5. LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

5.1. Evolució de la participació segons els anys.

Des que es va crear el barri de Montbau fins ara, la participació ciutadana ha anat variant segons les èpoques. Podríem diferenciar el anys en quatre etapes concretes:

- *La primera que aniria des dels inicis fins l'any 1970.* És una època de força activitat, la majoria de gent pertanyia a cooperatives, això va fer més fàcil l'organització i coneixença entra la gent. És el moment en que es creen la majoria d'entitats i tots els serveis necessaris i imprescindibles que necessita un barri com el forn de pa, l'escola, petites botigues... La gent que hi viu és jove i amb fills petits. Tenen il·lusió per la creació del nou barri i els agrada que s'organitzin activitats lúdiques i socials per poder participar-hi . Hi ha força participació social, ganes de tirar endavant un nou barri.
- *Una segona etapa, aniria des de l'any 1970 fins el 1989.* És una època de decaiguda. Molta gent parla de Montbau com un "barri dormitori". La gent no hi fa vida, només per dormir. Es perd la il·lusió del principi. Els nens s'han fet adolescents i ja no els interessa tant participar en les activitats del barri. Els pares, com que els seus fills no participen ja de les activitats, es desvinculen també de les entitats. La participació social disminueix, les entitats es queden amb pocs socis i col·laboradors.
- *La tercera etapa aniria dels del 1989 fins el 1999.* Hi ha un petit ressorgiment sobretot de joves. El grup de joves del casal i l'esplai "el Drac", que són uns 70, organitzen noves

activitats al barri que faran que aquest es mobilitzi, sobretot per la Festa Major, també en els actes religiosos i en activitats concretes setmanals dedicades als joves. Hi ha un nou esperit al barri que dura uns quants anys. No hi ha una continuació d'aquest grup per part de nous adolescents que agafin el relleu i la nova activitat dura poc. Algunes activitats es mantenen, però moltes es perden. La majoria de gent de la resta d'entitats, són adults.

- *La última etapa aniria des de 1999 fins avui en dia.* La gran novetat d'aquesta època és la creació de l'Associació de Comerciants. Són ells qui creen noves activitats socials al barri que aglutinen a la gent. Cada dos mesos es fa una activitat diferent, com una calçotada, una "botifarrada", un ball popular... i cada cop hi participa més gent. Els organitzadors són sempre els mateixos, però la participació de la gent del barri cada cop és més gran. Actualment són els comerciants i l'Associació de veïns els qui donen vida al barri. Són les dues grans entitats que organitzen la Festa Major i les que fan bellugar a la gent del barri perquè participi en les activitats organitzades.

5.2. Tipus de població que participa.

La població de Montbau ha anat canviant molt durant els anys, però el tipus de gent que participa en les activitats és quasi sempre el mateix.

Els **nens**, són sempre el col·lectiu més participatiu i pel qual molts pares, s'enganxen a les activitats o es fan membres d'alguna associació. Als inicis del barri, hi havia molts nens, fills de les parelles joves que s'hi acabaven d'instal·lar. Pel tipus de barri, molts infants sortien a jugar al carrer i així es feien amics, això també va ajudar perquè s'apuntessin junts a les activitats que feia l'AEFF o la parròquia. Durant una època, la natalitat va disminuir molt i això es va notar en les activitats del barri. Actualment torna a haver un ressorgiment. Hi ha molts nens al barri i ho podem comprovar sobretot en activitats com la cavalcada de reis, en les activitats infantils de la Festa Major o en el número de nens apuntats als esbarts.

Els **Joves** són el col·lectiu que menys participació social té al barri. Estan molt desvinculats. No participen, però tampoc pertanyen a entitats. No solen fer vida al barri. De totes maneres hi ha poques activitats que vagin dirigides a ells. Podríem però destacar l'època del Grup de Joves i de l'esplai el Drac (el grup de monitors). Va ser l'única època en que els joves van participar. Formaven una entitat, i a més organitzaven activitats a la seva mida. El problema és que aquests grups no van tenir el seu relleu i els joves que pujaven no els interessava formar part d'aquests grups. Actualment hi ha força jovent al barri però no es deixa veure. No estan agrupats i quan han de sortir a prendre alguna cosa, ho fan fora del barri.

Els **adults d'entre 25 i 37 anys**, no solen ser gaire participatius. Molts d'ells tenen fills petits i actualment els hi falta temps per dedicar-se o col·laborar amb alguna entitat. Com a organitzadors no hi són mai, però alguns d'ells, sí que participen en les activitats, ja sigui en infantils per portar als seus fills o en alguna Festa Popular que es faci al barri.

La majoria d'entitats està portada per **adults entre 37 i 65 anys**, aquest és un altre col·lectiu que sempre ha participat molt. Solen ser pares de família però amb els fills ja grans i poden dedicar temps a altres activitats que no siguin la feina o la casa. Quasi tots els comerciants estan sobre aquesta edat, i són uns dels col·lectius que més organitzen activitats. A l'Associació de veïns la gent també està al voltant d'aquesta edat. De totes maneres, tant la gent del Casal Parroquial, com la de l'AEFF tendeixen a ser més grans i alguns passen dels 65.

El grup d'**avis** a Montbau és molt nombrós. És un barri amb molta gent gran. Tot i que és un col·lectiu que ja no pot organitzar activitats, sí que participa en moltes d'elles. A la Festa Major hi ha dos o tres activitats dedicades exclusivament a ells i al casal a part dels tramats de vida també es fa "el dia de l'avi". Diàriament, molts d'ells es reuneixen al "Club de jubilats Sant Jordi", on juguen a cartes, fan petar la xerrada o miren la televisió. És un col·lectiu que ha anat incrementant amb els anys, al principi hi havia molts pocs avis, i actualment és un dels col·lectius més nombrosos, per això moltes activitats s'han anat adaptant a ells.

Resumint, podem dir que el grups que més organitza activitats al barri són els adults entre 37 i 65 anys, i els que més participen de les activitats són els nenes i els avis, junt amb el col·lectiu d'adults que organitza. Els que menys participen són els joves i els adults entre 25 i 37 anys, que per motius de logística o desinterès, estan més desvinculats del barri.

5.3 Què busca la gent del barri en les associacions?

Dins del que és la participació social, podríem distingir entre dos tipus de persones: les que estan implicades en les associacions i són socis o col·laboradors de l'entitat, i les que simplement participen de les activitats que es fan al barri però no pertanyen a cap entitat. Els dos tipus de persones els agrada fer vida social al barri, però els distingeixen diverses coses.

- **Socis i col·laboradors de l'entitat**

Són gent amb nivells de participació social elevats. Busquen un entreteniment, un oci, passar-s'ho bé. Volen conèixer gent, tenir relacions socials i involucrar-se en el barri. Els preocupa el barri i la participació activa de la gent en les activitats. Volen que tot el barri participi i col·labori amb el que organitzen. Se senten responsables de cara al barri i molts

cops ser membres de l'entitat és una obligació, però els hi agrada, ja que ho fan voluntàriament i sempre en treuen un benefici personal. Saben que les activitats aglutinen i donen un ambient social i humanitari al barri. Formar part de l'entitat els omple com a persones i com a ciutadans, ja que saben que estan fent un bé pel barri.

- **Participen en activitats, però no hi pertanyen**

Són la majoria de la gent del barri. Busquen la distracció, passar-s'ho bé, la relació amb la gent del barri, però sense tenir cap obligació. No volen compromisos socials ni obligacions, ni senten el deure com a ciutadans d'involucrar-se en entitats. Els agrada que es facin activitats al barri i poder participar-hi, també que al barri hi hagi una vida social i que uneixi a la gent. Saben que això dóna un bon ambient al barri, i com a veïns que són els agrada trobar-se bé al barri.

5.4. Perfil de gent que aplega cada associació

- **Associació de veïns**

El tipus de gent de l'associació de veïns, ha anat canviant molt segons les èpoques. És l'entitat que més depèn de la política del moment. Per això, en l'època franquista, als inicis de l'associació la majoria de gent era militar i gent propera a ells. Ha passat gent molt variada i diversa, com a presidents hi ha hagut homes, dones, catalans, castellans... El que sempre ha estat bastant semblant és l'edat, gent entra 45 i 60. Mai hi ha hagut joves, ni gent molt gran que es possessin dins l'associació.

Com que no són gaires, es recolzen molt en l'associació de comerciants i sempre solen fer activitats conjuntes.

La gent que pertany a l'Associació de veïns, és gent que realment l'importa el barri. No en treuen res a canvi. Tot el que fan és per millorar les infraestructures i l'ambient del barri. És gent molt participativa i compromesa ja que, mentre a altres entitats els propis socis gaudeixen i participen d'allò que els agrada fer, com cantar a una coral, o fer sortides, aquí l'activitat principal és lluitar per un barri millor. Les seves preocupacions són els paviments del barri, el manteniment de les zones verdes, el soroll de la ronda ... En general tot són coses que afecten i preocupen a la gent del barri i ells intenten solucionar. La gent que es posa en aquesta entitat és la més compromesa i la més altruista, és potser per això que sempre hi ha molt poca gent.

- **Associació de Comerciants**

Tots són comerciants. Els interessa no perdre la clientela que té el seu comerç. No volen que la gent compri a les grans superfícies. Estan tots entre els 35 i 60 anys. La majoria d'ells viuen al barri.

Els uneix el comerç i les ganes de que el barri creixi i hi hagi un bon ambient. Volen que la gent s'identifiqui amb el barri i així alhora amb el comerç del barri.

Hi ha comerciants que participen més que altres. Alguns a part de fer-ho pel comerç, ho fan també perquè els hi agrada. Gaudeixen organitzant activitats per la gent del barri, i alhora saben que en treuen un profit. Per altres és una obligació per seguir mantenint el comerç i no són tan entusiastes en participar i organitzar les activitats.

La gent del barri que participa en les seves activitats és molt diversa. Els comerciants saben organitzar activitats on hi pot participar tothom, no estan acotades a grups concrets, com la botifarrada, la calçotada o els balls populars. És l'entitat que fa més barri, la que aglutina a més gent. De les seves activitats se n'assabenta tothom, fan molta publicitat per les botigues, per això hi va gent de totes les edats i de tota mena.

- **AEEF**

Tant els socis com la gent que participa en les activitats són gent fidel a l'entitat, la majoria hi porten molts anys. Solen ser persones bastant grans i la majoria catalanes. Hi ha poc jovent. Els agraden les activitats culturals i les tradicions catalanes i folklòriques. Els agrada l'excursionisme, tot i que ara a l'entitat no se'n fa, potser degut a l'edat avançada de la gent. De totes maneres sí que fan petites excursions per arreu de Catalunya encara que siguin d'un dia. Hi ha més dones que homes, ja que moltes s'han quedat vídues.

La gent que participa en les seves activitats són la majoria nens i adults entre 45 i 65 anys. És gent que encara que no són socis, coneixen bé l'entitat, ja que tenen contacte bastant directe amb els socis. L'AEEF és una entitat força tancada, no fa molta publicitat de les seves activitats. Per assabentar-te del que fan, has de conèixer algú dins l'entitat.

- **Casal Parroquial**

Sol ser gent religiosa, creient, propera a la parròquia. La majoria de gent que forma part del grup de la parròquia es solen trobar els diumenges a missa. Participen en els actes religiosos que es fan durant l'any a la parròquia. El que els uneix és la fe i la religiositat, són els feligresos de la parròquia.

Les edats són molt variades, ja que hi ha diferents grups. La majoria és gent entre 55 i 70 anys. Destaca però el petit grup de joves, que encara que només són uns 15, podríem dir que és l'entitat amb més joves. En general en tots els grups hi ha més dones que homes, a la coral per exemple, hi ha moltes dones vídues.

Hi ha molta gent del barri que no participa en les activitats del Casal, ja que es mantenen al marge de tot el que sigui d'església. Totes les activitats estan obertes al barri. D'algunes se'n fa més publicitat que d'altres, ja que es més fàcil que la gent s'animi a participar-hi, com la del dia de l'avi. De totes maneres la gent que participa és sempre gent que està en contacte amb la parròquia. Són els que sempre s'assabenten de les activitats que es fan al casal.

6. UN PAS CAP A L'ANÀLISI: LA FUNCIO SOCIAL DE LES ENTITATS.

En el punt anterior hem vist com cada associació aplega a un tipus de gent. Quan algú s'apunta a una associació o a un altre, és perquè en el moment de triar se sent més identificat en una en concret i li atrauen més les activitats, aquestes s'adiuen més amb la seva manera de ser. Alhora, un cop està formada una entitat, aquesta amb el seu col·lectiu de gent va formant una pròpia identitat de l'entitat. El conjunt de gent que s'aplega en una entitat, va formant la idiosincràsia i identitat de la mateixa.

Tot el grup de gent que pertany a una associació camina alhora, tenen una mateixa meta i un mateix objectiu. Des del moment que trien aquesta entitat i no un altre és perquè els motiva les idees i els objectius de l'entitat. Poc a poc es va creant una identitat col·lectiva i diferenciada per cada entitat.

Al barri queda clarament definit la identitat col·lectiva de cada entitat. Les identitats col·lectives tenen un paper molt important en el desenvolupament dels processos socioculturals. Les activitats que desenvolupi una entitat o un altre, dependran també de la identitat de la mateixa.

El fet de pertànyer a una entitat, fa que es desenvolupi una interacció social entre les persones, aquesta interacció entra dins el camp de la sociabilitat. Tönnies (1979) desenvolupa els conceptes de voluntat natural i voluntat racional que han condicionat notablement l'estudi de la sociabilitat. Aquests han determinat la tendència a considerar la sociabilitat com l'expressió d'una suposada tendència natural de l'individu humà a relacionar-se amb els altres, a satisfer una necessitat innata d'expressar la seva afectivitat, les seves emocions, junt amb altres, per sobre dels interessos econòmics, professionals, de poder...

Per Javier Escalera (1990), les manifestacions de sociabilitat no són considerades com fets socials, sinó com a emanacions diverses i espontànies d'aquella necessitat humana, instintiva universal, que afectaria per igual a tots els individus, independentment del sector i classe social,

sexe, grup d'edat i que s'expressa en el bar que freqüenten, en el gust per les festes, en la participació en les associacions, en la pràctica dels esports...

Escalera, també diferencia entre dues formes d'interacció social: per un cantó, les que es desenvolupen en les organitzacions o grups corporatius existents prèviament als individus que la formen i que tenen funcions i objectius específics i on els seus membres es veuen fortament condicionats al tipus de relacions que mantenen entre ells; aquestes constitueixen el que denomina expressions de sociabilitat institucionalitzada. Per una altre cantó, les que denomina no institucionalitzades, que es desenvolupen de manera voluntària i autònoma per part dels individus, donant lloc a grups, que ja formalitzats en associacions o sense presentar una estructura formalitzada, es determinarien per la necessitat de trobar contextos d'expansió, lleure, activitats d'interès comú allunyades de les organitzacions que corresponen al primer grup.

Per les entitats de barri estaríem en el cas de les de sociabilitat no institucionalitzada. Les relacions entre les persones es produeixen de manera voluntària on tots busquen un lleure, fer alguna activitat comú que agradi. Les persones tenim la necessitat de comunicar-nos i relacionar-nos amb els altres, ens complau compartir afeccions amb gent que els agrada fer el mateix que a nosaltres. Les entitats de barri ens proporcionen aquesta necessitat. Fan que ens relacionem amb la gent i alhora que compartim allò que més ens agrada fer. Així poc a poc és com es van creant també les identitats col·lectives i alhora tota la incidència social i cultural que això pot tenir.

La sociabilitat no institucionalitzada ocupa un camp molt gran en la societat actual. D. Sills (1977) té una opinió força semblant a la d'Escalera. Ell intenta establir una delimitació del camp de l'associacionisme voluntari, que estaria integrat per tot tipus d'agrupació o associació que no estigui lligada directament a les institucions o organitzacions relacionades amb estructures de l'estat i que no estigui relacionada amb la producció o interessos econòmics o professionals. Sills remarca el paper de les associacions voluntàries com a estructures intermitges entre l'individu i l'estat i les organitzacions institucionalitzades.

Les expressions no institucionalitzades, de sociabilitat, com a manifestació dels sistemes d'interrelació social, i dels grups existents en una col·lectivitat, poden actuar com a elements a través dels quals es manifesten i es reproduïxen diferents nivells d'identificació: grupals, de classe, locals, ètnics...Pot haver diferents estils o models de sociabilitat, característic dels diferents grups, sectors, entitats, els quals es veuen representats i reforçats a través de les formes de participació dels seus integrants.

Les diferents entitats del barri ajuden a la persona a realitzar-se, a tenir contacte amb altre gent, a socialitzar-se i poder desenvolupar aquelles activitats de lleure que més desitja. Alhora són entitats que, en tant que fomenten la sociabilitat i el sentit d'identitat col·lectiva, dinamitzen la vida del barri i la seva pròpia cultura.

Les entitats tenen una funció social integradora, fan que la gent faci pinya, que se sentin identificats amb el barri, que lluitin per ell. El conjunt d'entitats d'un barri el caracteritzen i el fan singular.

Lefebvre diu “que el barri és la unitat mínima d’apropiació i participació de la ciutat. Es tracta d’un espai multidimensional, capaç de sostenir tipologies, usos i poblacions diverses, dotat de sociabilitat i associacionisme” (Lefevre, 1970). El barri és l’espai en que un individu pot sentir-se part d’un col·lectiu social, però que necessita contenir una mínima varietat. Alhora el conjunt d’entitats d’una ciutat, la fan també peculiar i diferent de la resta de ciutats.

Quasi totes les entitats tenen relacions amb la Generalitat, l’Ajuntament o qualsevol institució pública. Les entitats solen fer de lligam entre els ciutadans i les institucions públiques. També les entitats tenen relació amb entitats d’altres barris. Tot aquest entramat de relacions crea una idiosincràsia a la ciutat que la fan singular i peculiar.

Les entitats fan que la gent se senti integrada al barri i alhora a la ciutat. Quan estàs en una entitat reps més informació i t’assabentes més de les coses que es fan a la ciutat. T’involucrem més com a ciutadà.

Les entitats aglutinen gent. Els grups sempre tenen més força que les persones individuals. Les entitats tenen més capacitat d’aconseguir avantatges socials, ja siguin per la pròpia entitat, pel barri o per la societat en general.

7. CONCLUSIONS I PREVISIONS DE FUTUR.

El més important que està passant a Montbau actualment són la quantitat de nens que hi ha i que segueixen naixent. L’índex de natalitat ha augmentat molt. La majoria d’aquests nens van a l’escola de barri, “la Baloo”, estan tots bastant units. Alguns d’ells ja participen i ajuden a organitzar activitats del barri, com la cavalcada, ells són els que fan de patges. Ja comencen a saber que és organitzar activitats. A la llarga ells seran els qui hauran de tirar endavant les entitats. Si ara ja estan units, a la llarga pot ser que molts d’ells, segueixin en activitats del barri i es posin en alguna entitat.

Un altre col·lectiu important són els pares que tenen nens petits, ara només participen però no organitzen; quan tinguin més temps, molts d’ells ja s’han compromès a posar-se en entitats. Alguns d’ells, de joves, ja hi pertanyien però ara ho han deixat, quasi tots diuen que tenen ganes de tenir més temps per fer més coses pel barri.

Un altre grup cada cop més nombrós són els immigrants. Són gent amb ganes de fer coses, però encara han de trobar el seu espai al barri. Quan el trobin, possiblement organitzin activitats. Encara que vagin més dirigides cap al seu col·lectiu, poden donar molta vida al barri.

Un punt molt important per l’activitat i moviment del barri, és que els comerços no tanquin. El comerç fa barri i els comerciants també. El problema és que la majoria de gent jove compra fora del barri. Qui més compra en els comerços d’aquí és la gent gran, i quan hi hagi un nou pas cap a una

nova generació, pot haver un greu problema. Si els comerciants no tenen clients, hauran de tancar les botigues. Si l'associació de comerciants desapareix, això provocaria un greu problema pel que és l'activitat i la participació social del barri. Si l'entitat que més gent belluga al barri desapareix, el barri pot quedar-se molt mort i tornar a ser un barri dormitori.

Per tant el futur depèn molt de les actituds que tinguin el nous adolescents i de la gent jove. Segur que amb el temps alguna entitat desapareixerà, però probablement en sortiran de noves, el més important serà veure quines seran les entitats que desapareixen i com seran les noves que es creïn. Especialment tenint en compte que és de preveure que sorgiran, a partir d'elles, noves formes de sociabilitat i identitats diferents a les anteriors d'acord amb els nous temps i les noves circumstàncies del barri.

Mentre hi hagi activitats, la participació de la gent del barri seguirà existint. Poc o molt la gent respon a les iniciatives i activitats de les entitats. El problema serà si no hi ha gent que vulgui organitzar les activitats.

8. BIBLIOGRAFIA

REFERÈNCIES GENERALS D'ANTROPOLOGIA I SOCIOLOGIA

- CUCÓ, J.; PUJADAS, J.J. (coord.): *Identidades colectivas, etnicidad y sociabilidad en la Península Ibérica*. València, Publicacions de la Generalitat Valenciana, 1990.
- CUCÓ, J.: *La amistad. Perspectiva antropológica*. Barcelona, Icaria/Institut Català d'Antropologia, 1995.
- SILLS, D.: "Asociaciones voluntarias: Aspectos sociológicos". *Enciclopedia Internacional de las Ciencias Sociales*. Madrid, Aguilar, 1977.
- TÖNNIES, F.: *Comunidad y Asociación*. Barcelona, Península, 1979.
- LEFEBVRE, H.: *La Revolución urbana*. París, 1970.

REFERÈNCIES ETNOGRÀFIQUES MÉS ESPECÍFIQUES

- CUCÓ, J.: *Familia, amistad y asociacionismo en el País Valenciano*. San Sebastián, Ponencia al III Congreso de Sociología de la FASE, 1989.
- ESCALERA, J.: *Sociabilidad y asociacionismo: Estudio de antropología social en el Aljarafe sevillano*. Sevilla, Diputación Provincial de Sevilla, 1990.

- PUJADAS, J. J.; BARDAJÍ, F.: *Los barrios de Tarragona. Una aproximación antropológica*. Tarragona, Ajuntament de Tarragona, 1987.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES DE MONTBAU

- ARÀJOL TOR, C.: *Estudi sobre el barri de Montbau*. Barcelona, (no publicat) 1984.
- COMISSIÓ DE L'AVV DE MONTBAU: *Dossier de demandes al Districte d'Horta Guinardó*. Barcelona, 2003.
- CONILLERA, P./LLABRÉS, A./PARÉS, M.: *L'Aigua a Barcelona*. Barcelona, El Tinter.
- DíEZ , D.: *Les masies d'Horta*. Barcelona, El Tinter, 1986.
- GRUP DE JOVES DE SANT GENÍS MONTBAU : *Sant Genís / Montbau. ¿Conoces tu barrio?* Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1988.
- MORENO, M.R.: *Els jardins del Laberint d'Horta*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1996.
- OLIVÉ , F.: *Sant Genís dels Agudells/La Vall d'Hebron*. Barcelona, Parròquia Sant Genís dels Agudells/Societat Catalana d'estudis Històrics, 1992.
- SEGARRA, F. i altres: *De les cases barates als grans polígons. El Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona entre 1929 i 1979*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 2003.
- *Guia de les entitats i els serveis de Sant Genís, Montbau, Taxonera, La Clota i Vall d'hebron*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1998.
- NUALART, J.: *Composició social del núcleo de Montbau*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1958.
- *Memòria del Patronat 1958*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1958.

WEBGRAFIA

- *Ajuntament de Barcelona. Districte d'Horta Guinardó. Espai dedicat a Montbau.*
http://w3.bcn.es/V18/Home/V18HomeLinkPI/0,2871,2063583_2064731_1,00.html
- *Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya.*
<http://www.idescat.es>
- *Departament d'estadística de l'Ajuntament de Barcelona.*
<http://www.bcn.es/estadistica/catala/index.htm>
- *Web de l'escola Baloo de Montbau.*
<http://www.xtec.es/serveis/crp/a8901115/activit/3turons/t3/baloo/1montbau.htm>
- *Web de la UB amb una petita referència sobre la pintura del carrer Poesia.*
<http://www.ub.es/geohum/inventari/fitxes/inv195.htm>

9. ANNEXES: Entrevistes

Entrevista a L.C., secretaria de la Junta de la Coral Sant Jeroni

Quan temps fa que existeix la Coral?

Fa 35 anys. Es va iniciar com una coral infantil pels nens del barri. Poc a poc els pares d'aquests nens es van anar coneixent i van decidir unir-se ells i fer una Coral. Jo per descomptat no porto 35 anys, fa uns 15 anys que estic a la coral, i s'han viscut èpoques de tot.

Com ha variat el número de socis amb els anys?

Al principi hi havia unes 25 persones que cantaven a la coral. Tots els que canten són socis. La majoria de gent estava entre els 45 i 60 anys. Cap al 'any 1985 hi va haver una remuntada, una onada de joves entra a formar part de la coral. Llavors vam passar a ser uns 45 socis. Aquesta va ser una època molt bona per la coral, es van produir molts canvis i tot per positiu. Tècnicament la coral va millorar molt. Al haver més veus, tot sonava millor.

Cap a l'any 1999 el número de cantaires torna a disminuir. Molts dels joves es casen i se'n van a viure fora del barri, deixen la coral. Actualment la coral te uns 30 socis. La majoria és gent gran. Sobretot vídues. Només hi ha 4 joves. De 30 a 60 no hi ha ningú. És un problema que no hi hagi homes, falten veus masculines, i això en les cançons es nota molt.

Cada quan assageu i quines activitats feu?

Des de sempre s'ha assajat els divendres al vespre al casal. Però fa uns anys, que assagem els dimecres i els divendres.

La nostra activitat principal són els concerts que fem. Al principi de tot només es feien concerts a la parròquia, però des que va entrar tot el grup de joves, es fan concerts per diferents barris de Barcelona i sovint per diferents pobles.

Fins llavors, els concerts era la nostra única activitat. Al haver l'augment de socis, l'ambient també va canviar molt. Tot es va mobilitzar i vam fer altres activitats com excursions, sortides de final de curs, calçotades...Però totes elles eren de caràcter intern.

L'activitat més important que ha fet la coral, han estat dos intercanvis que hem fet amb altres corals, una era a Burgos i l'altre al Brasil. Va ser una experiència molt enriquidora, tant per la qüestió del cant com per la personal.

Com se subvenciona la Coral?

Cada soci paga una quota de 7 euros al mes. Abans érem una entitat independent, ara formem part de casal. Rebem les subvencions del mateix casal i també ingressem diners d'algun centre on ens demanen que fem concerts. La despesa més gran que tenim és la paga mensual al director de la coral. Tota la comptabilitat està controlada per la Junta, que es reuneix un cop al mes. Un cop l'any fem assemblea.

Actualment quan concerts feu a l'any i quanta gent us ve a veure?

Els tres concerts més importants que fem és el de final de curs, el de Sant Jeroni per la Festa Major, i el de Nadal. Aquests tres els fem al barri, els fem a la parròquia i normalment venen a veure'ns unes 100 persones. La resta de concerts, són a fora del barri, a parròquies del voltant i alguns a algun poble a prop.

Ara sí que ens limitem a fer concerts, ja no fem les sortides que fèiem abans, l'ambient ha canviat.

Per què creus que actualment no s'apunta gent a la coral?

Les corals no agraden gaire als joves, i menys als joves d'avui. A part l'ambient que hi ara tampoc els crida gaire. Si que entra gent nova, però són vídues amigues de les que ja formen part de la coral. Un jove encara que tingui ganes d'entrar a la coral, si només veu dones de 65 anys, perd les ganes que tenia d'entrar a l'entitat.

Bé, doncs això és tot. Gràcies per la teva col·laboració i fins un altre.

Gràcies a tu.

Entrevista a A.S., comerciant i membre de la Junta de L'Associació de Comerciants

Quan es va crear l'associació de comerciants i amb quina finalitat?

Es va crear l'any 1993. La iniciativa va començar quan vam veure en perill les nostres petites botigues, degut a que obrien al barri de baix el Super Sol. Vam pensar que si no fèiem alguna cosa, podríem perdre els negocis. Llavors vam decidir formar una entitat per tenir més força. Que es formés una Junta i que a partir d'aquí anessin sorgir idees.

Al principi que us va dedicar a fer?

Com que no teníem molt clar com funcionaria, vam començar fent unes rifes. Al comprar a les botigues repartíem números i cada mes hi havia un guanyador, aquest obtenia tiquets de compra per gastar en els comerços del barri.

La cosa tenia èxit, els comerciants estàvem molt units i vam decidir d'anar involucrant-nos cada cop més en el barri i muntar activitats per fer-nos publicitat.

Quines activitats munteu?

Cada cop hem anat a més. Actualment les més importants són la calçotada popular que fem al març, la botifarrada per la Festa Major, la festa de carnestoltes, la cavalcada de reis on cada cop som més entitats organitzant-la, els balls de Festa Major... No sé, fem diferents coses. De vegades algú se li acut una idea d'una activitat concreta i l'organitzem.

La gent del barri participa en les vostres activitats?

Sí, i cada cop més. Al principi al ser novetat la gent no coneixia les activitats, ara quasi tothom espera la botifarrada a la Festa Major o la calçotada. La gent a les botigues ja ens ho pregunta. Estem molt contents de com ha anat augmentant la participació de la gent del barri en les nostres activitats. Nosaltres a la botiga sempre fem publicitat. A més aquest barri és com un poble i la majoria de gent es coneix. El tracte amb la gent és molt bo.

Quin tipus de gent i de quina edat és la gent que participa en les vostres activitats?

Hi ha una mica de tot. Els més participatius són pares, nens i jubilats. Els que menys participen són els joves, potser no fem el tipus d'activitat que a ells els agradaria. Actualment a Montbau hi ha molts nens i aquest arrosseguen als pares a sortir de casa. Al barri el grup dels jubilats sempre ha estat molt nombrós, és fàcil que molts d'ells participin de les nostres activitats. A més aquest és el col·lectiu més fidel a les botigues del barri, se'ls fa molt difícil anar a comprar a les grans superfícies, els agrada el tracte personalitzat que es dona en els petits comerços.

Quin benefici obteniu els comerciants organitzant aquestes activitats?

Monetari cap. Aquest ha estat un dels problemes per els que últimament hem discutit a la Junta. Al principi quasi tots els comerciants eren socis, ara uns tres o quatre han deixat de ser-ho perquè creien que podríem treure un benefici monetari. El benefici que traiem és fer-nos publicitat i que la gent compri al barri en comptes de comprar a les grans superfícies. A part, a molts ens agrada organitzar activitats i alhora ens ho passem bé.

Quants socis sou actualment ?

Actualment som 55 socis. Som un col·lectiu força nombrós, per això podem fer les activitats que organitzem. No tothom participa de la mateixa manera en les activitats, això passa a totes les entitats, però sempre tenim molta ajuda el dies concrets en que es fan, a repartir, a cobrar, a cuinar...

No sols ajuden els comerciants, sinó que venen amics, gent d'altres entitats, familiars, arribem a ser força colla.

La gent que té comerç a Montbau, viu al barri?

La gran majoria sí. Això ens facilita les coses, perquè així ens sentim implicats, no sols com a comerciant, sinó també com a veí del barri. Ens preocupa l'ambient. Ens agrada que la gent tingui relació i faci vida al carrer. Aquestes activitats fan que la gent es conegui més i cada cop participi més, tot això fa un ambient social més bo al barri.

Bé doncs gràcies per tot i que seguïu tenint tant d'èxit en les vostres activitats.

Gràcies i ja saps on som.

[Entrevista a J.A., membre de la Junta del Casal Parroquial](#)

Quan temps portes vivint al barri?

Des del 62. Estava feta només la part de la primera fase.

De quines entitats del barri has format part?

De l'associació de veïns i del Casal parroquial. A l'associació vaig estar uns 4 o 5 anys com a tresorer i com a vice-secretari. Es feien poques activitats. El president era el Martínez La Santa que va fer molts passos per millorar coses del barri. No es feien pròpiament activitats perquè la gent participés, sinó que principalment eren coses relacionades amb l'urbanisme.

Cap al 67 o al 68 em vaig posar al Casal Parroquial. En l'època de mossèn Ferran en l'única activitat que participava era amb els cursets prematrimonials. També anava a cobrar les quotes dels socis per les cases. Quan mossèn Ferran va venir a l'any 64, no hi havia ni parròquia ni casal. Es feien les misses a les Llars Sant Jordi. El mossèn va fer construir primer el casal i després l'església a l'any 68.

Quan t'hi vas posar més de ple al casal?

Quan van sorgir les excursions de la parròquia. Va sortir la iniciativa de fer sortides de tant en tant amb la gent de la parròquia i jo les vaig organitzar. Encara les organitzo ara.

Quines activitats es feien llavors i quines es fan ara?

Es feien les excursions, teatre, ping-pong, Aprofundiment de la fe, classes de costura, L'art Montbau, cursos de català, de mecanografia i de sardanes, Cant coral, Un esplai i més tard va sorgir Joventut Parroquial de Montbau que va fer moltes activitats pels joves. Totes les activitats funcionaven molt bé. Hi havia molt de moviment al casal.

Actualment les activitats i els grups han disminuït molt. Es segueix fent la costura, l'aprofundiment, les excursions, l'art Montbau i com a activitat nova els tramats de vida. Aquesta va dirigida a la gent gran, es reuneixen un cop per setmana i fan diferents tipus de tallers. Com a grups, el que millor funciona i més gent té és la Coral. Després també segueix el grup de teatre, que fan dues obres a l'any i assagen a l'Associació de Veïns i també continua el Grup de Joves que es reuneixen per fer fan pregàries un cop al mes.

Creus que la participació social ha disminuït?

Sí. Al barri hi ha menys habitants i un percentatge important és gent de la tercera edat. De les activitats que es fan en el Casal, la majoria de gent que hi participa és gent gran, excepte la gent del teatre i el grup reduït de joves que queda. L'activitat que té més èxit és la de tramats de vida, és el resultat de l'evolució de les edats. Hi ha molts avis i se'ls fa activitats per a ells.

Penso que en general, la gent del barri no participa gaire de les activitats que fan les entitats, excepte les més populars.

Com ha anat evolucionant el tema dels socis al casal?

En l'època de mossèn Ferran, no hi havia una junta ni un registre de socis, l'única cosa que hi havia era la contribució personal que feien alguns parroquians per mitjà de les quotes, però els socis com a tal no existien.

Amb mossèn Joan Bernades ja es va constituir una junta, un registre de socis i unes quotes. Tots els que formaven part d'algun grup del casal, passaven a ser socis. Es pagaven les quotes directament al casal o al grup al que es pertanyia. Va haver una època que vam arribar a ser uns 120 socis. Però a l'any 1999 comencen a desaparèixer molts grups i activitats i el número de socis cau molt. Ens hem quedat amb uns 50 socis. Actualment no som prou socis per mantenir tots les despeses del casal i tenim un problema.

Creus que pot haver un ressorgiment de noves activitats i de gent al casal?

Actualment estant quedant molts pisos vuits al barri i s'omplen de gent jove. Això porta nous nens al barri i pot fer créixer la població, sobretot la infantil, que és la que dona vida al barri i fa que es promoguin noves activitats. De totes maneres cada cop menys jovent s'acosta a la parròquia i això dificulta que s'iniciïn noves coses.

El que sí està tenint un pes molt important són els immigrants, sobretot els sud americans. És gent molt religiosa i la parròquia és el primer lloc on s'acosten. Últimament hi ha un grup de joves becaris immigrants que s'estan implicant molt en la participació de les misses, i potser poc a poc participen o organitzen alguna activitat.

Doncs espero que així sigui, per bé de tots. Gràcies per dedicar-me aquesta estona.

Gràcies a tu.

[Entrevista a M.S., membre de la Junta de l'Associació de Veïns](#)

Quan temps portes formant part de l'associació de veïns?

Porto sis anys. Aquest any ho volia deixar, però m'han demanat que continuï, no hi ha ningú que em vulgui substituir. Per tant ara seré vocal de cultura infantil per tres anys més ja que la junta es renova cada tres anys, la veritat és que estic bastant cremada.

Quanta gent sou a la junta i quants socis hi ha?

Som nou persones. La més jove sóc jo que tinc 29 anys i el més gran en té 65. Som d'edats molt variades. Estem organitzats per vocalies. N'hi ha quatre, La de la dona, la del medi ambient, la de cultura infantil i la d'urbanisme. Ens reunim cada dimecres al local i fem un seguiment de com estant els temes. El que és en sí la reunió de junta, la fem un cop al mes.

Com a socis n'hi ha força, uns 350, però no participen en sí del que és l'entitat. La majoria és gent que és soci de ja fa molts anys, segueix pagant la quota, que són 16 euros i rep el ressò, que és la nostra revista mensual a casa. Són pocs els socis que venen a les assemblees o que es passen per aquí de tant en tant.

Quines activitats es fan a l'associació?

Com a activitats en sí de cara a la gent del barri no fem gaire cosa, el que més ens dediquem és a solucionar problemes que pot tenir el barri o demandes concretes que ens demana la gent. Per exemple ara un veí ens ha demanat que es posés algun servei més d'autobús al barri, doncs mirarem que hi podem fer.

Actualment estem treballant en diferents temes, el principal és la rehabilitació d'alguns carrers i places. D'aquí cinc anys el barri farà 50 anys i volem que estigui ben maco. El problema és que l'ajuntament ens ha retallat el pressupost que ens havia donat al principi i això pot ser un problema. També estem treballant amb altres temes com la poda d'arbres, o el tema dels gats o el problema de l'aparcament, que està portant moltes polèmiques inclòs dins de la mateixa junta.

Com a activitats per al a gent, el que fem és per la Festa Major organitzem el matí dels boti boti, o el berenar pels avis, o el rock. Col·laborem i ajudem a les altres entitats, sobretot a l'associació de veïns. També junt amb la biblioteca organitzem unes xerrades col·loqui. Vàrem començar també un esplai, però venien pocs nens i ho vàrem deixar estar. Hem intentat fer alguna altre activitat, però la gent no respon i deixem de fer-les. En general els veïns participen molt poc, excepte quan són activitats com la botifarrada, la calçotada, la cavalcada.. que s'han fet força famoses.

Creus que abans la gent participava més?

Crec que hi ha hagut èpoques de tot. Aquesta no és una bona època. La meva germana fa uns anys va estar també a la junta i eren 20 persones, la gent col·laborava més i al barri hi havia més iniciativa per participar. Abans es feia un esplai i havia força nens. Potser ara que torna a haver un gran increment de natalitat al barri, es pot tornar a fer.

De totes maneres la gent ara es queda més a casa i no surt tant al carrer. La televisió absorbeix molt i els nens es queden bocabadats mirant-la.

No creus que l'associació de veïns s'hauria de donar més a conèixer al barri?

Sí, el que passa és que som tan pocs a la Junta que no arribem a tot. Actualment s'està fent una pagina web perquè la gent des de casa pugui veure que es fa en cada moment a l'entitat quins problemes té el barri. La pàgina ja existeix i està en procés de construcció però ja hi anem posant informació.

El bar que hi ha a les vostres instal·lacions pertany a l'entitat?

Sí. El tenim arrendat. Ja han passat uns quants arrendataris, ara el que hi ha el deixa i ja n'estem buscant un altre. Dóna vida al centre, encara que la majoria de gent que ve són jubilats i algun grup de joves. A nosaltres ens va bé perquè d'alguna manera sembla que l'entitat està sempre oberta. Si algú ens ha de deixar algun encàrrec ho pot deixar al bar.

Creus que aguantaràs aquest tres anys a la junta?

Espero que sí, encara que com ja t'he dit estic molt cremada i a més sóc la única jove de la junta i sovint sóc la única que defenso alguna idea i em trobo sola. Farien falta més joves, però ho veig força difícil.

Bé doncs gràcies pel temps que m'has dedicat.

De res. Ja ho saps.

Entrevista a T.H., de l'AEEF**Quin any vas venir a viure al barri i com vas entrar a formar part de l'AEEF?**

Vaig venir a l'inici de la primera fase. Quan vam arribar tot estava per fer. Era l'inici del barri. No hi havia cap botiga, tot estava en construcció. Tampoc existia cap associació. L'AEEF no es va crear fins l'any 67. En realitat era una delegació d'una entitat que ja existia. El Sr. Josep Pérez, veí del barri formava part d'aquesta entitat i va voler muntar una delegació al barri de Montbau. Jo i la meua família no vam entrar a formar part de l'entitat fins dos o tres anys més tard de la seva creació.

A què es dedicava abans i a què es dedica ara l'entitat?

Al principi tenia dos activitats molt diferenciades, una era l'agrupament escolta i l'altre l'esbart dansaire. L'agrupament feien sortides de cap de setmana, hi havia diferents grups separats per edats i força monitors. L'esbart assajaven entre setmana i actuaven a diferents llocs i trobades. Actualment l'agrupament escolta ja no existeix. L'esbart sí. El que també es segueix fent són les visites culturals que ja fa 25 anys que les fem. Vam començar a fer-les l'any 79. Cada mes es fa una sortida, poden ser excursions o visites culturals d'un dia, com anar al teatre o visitar alguna exposició. Durant un temps hi va haver una secció d'esquí però va desaparèixer. També fem activitats puntuals durant l'any com "el matí d'entremesos" per la Festa Major, la Festa de Sant Jordi, el caga tíó per Nadal, la Flama del Canigó per Sant Joan...

Des de els inicis que es fa un butlletí per als socis de l'entitat. Ve a ser un programa de les activitats del mes. Aquest butlletí sempre s'ha fet en aquesta casa. Primer el feia el meu marit i des que ell va morir el faig jo.

Com a anat variant el número de socis i la participació de la gent en les activitats?

Al principi va ser un boom. El soci era el cap de família, i hi havia 160 famílies socis. Als anys 70 hi havia molts nens als grups escoltes. Hi hauria uns 80 nens. Entre els monitors hi havia gent del barri i també de fora del barri. A les activitats internes de l'entitat també hi havia molta gent, tots els pares d'aquest nens, més altres socis. A l'esbart també hi havia molts nens i famílies participant. Actualment el que ara té més èxit són les excursions, que serem uns 45, i a les visites culturals uns 20. L'esbart ha passat per èpoques molt dolentes, on potser només eren 4 nens, però mai s'ha deixat de fer. Actualment hi ha una petita remuntada. La junta està formada per deu persones. Com més nens hi ha a l'associació més participació dels pares tenim. En general hi ha hagut un desens en el número de socis i participació, tot i que sembla que ara es torna a remuntar.

A què creus que es deu aquesta disminució de la participació de la gent en les entitats?

Principalment en les canvis d'hàbits de vida. La gent ara té una caseta a fóra i els caps de setmana marxa. No es volen comprometre a res que els pugui lligar i no puguin marxar a fora. A part la densitat del barri ha disminuït. Abans a cada pis hi havia famílies de tres quatre i cinc fills. Jo mateixa en tinc quatre. Actualment hi ha avis, o dones vivint soles o famílies amb un o dos fills. I per descomptat, la iniciativa que tenia abans, no es té ara. Els joves no tenen iniciativa ni ganes de comprometre's en cap entitat.

L'AEFF ha tingut sempre una continuïtat gràcies a uns quants puntals que han estat sempre tirant del carro, entre ells l'Higini, el meu marit.

Quina ha estat la relació amb les altres entitats?

Al principi amb l'AVV molt malament. Tot eren militars i veient l'AEFF com una entitat revolucionària, i molt catalana. Però quan els militars van deixar de portar l'Associació ja no hem tingut cap problema, ni amb ells ni amb cap altre entitat. Sempre hem mirat de fer alguna activitat conjunta.

Com creus que està actualment el barri?

Crec que tornem a estar en un bon moment. Tornen a haver molts nenes i això és bo. Però hauria d'haver més pares que s'hi impliquessin.

Doncs això és tot. Gràcies Teresa. I que seguiu endavant amb la vostra entitat.

Gràcies a tu. Ja saps on sóc per a qualsevol cosa.